

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Факультэт інфармацыйна-дакументных камунікацый
Кафедра гісторыка-культурнай спадчыны

УЗГОДНЕНА

Загадчык кафедры

_____ Д. В. Герасіме́нак
« ____ » _____ 2022 г.

УЗГОДНЕНА

Дэкан факультэта

_____ Ю. М. Галкоўская
« ____ » _____ 2022 г.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНЫ КОМПЛЕКС
ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ

ТЭОРЫЯ І МЕТОДЫКА МУЗЕЙНАЙ СПРАВЫ

для спецыяльнасці

*1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
(па напрамках)*

Складальнік:

дацэнт кафедры гісторыка-культурнай спадчыны,
кандыдат культуралогіі

І. І. Бамбешка

Разгледжана і рэкамендавана

на пасяджэнні Савета ўніверсітэта 21 чэрвеня 2022 г.

пратакол № 12

Складальнік:

Бамбешка І. І., дацэнт кафедры гісторыка-культурнай спадчыны ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат культуралогіі

Рэцэнзенты:

В. А. Касцюковіч, загадчык Музея В. Г. Мулявіна ўстановы «Беларуская дзяржаўная ордэна Працоўнага Чырвонага Сцягу філармонія»
Кафедра гісторыі Беларусі і славянскіх народаў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя М. Танка»;

ЗМЕСТ

1. ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА	4
2 ТЭАРЭТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ	7
2.1 План-канспект лекцый	7
3. ПРАКТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ	16
3.1. Тэматыка семінарскіх заняткаў	16
4. РАЗДЗЕЛ КАНТРОЛЮ ВЕДАЎ	21
4.1. Заданні для самастойнай работы студэнтаў	21
4.2 Тэставыя заданні	28
4.3. Пытанні да заліку	43
4.4. Пытанні да экзамену	43
5. ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ	45
5.1. Тэматычны план	45
5.2. Асноўная літаратура	47
5.3. Дадатковая літаратура	48

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

У сучасным свеце музей трывала зарэкамендаваў сябе як поліфункцыянальны сацыякультурны інстытут, які валодае шырокімі магчымасцямі для фарміравання асобы. Музейная сетка прадстаўлена рознымі яго відамі: ад класічных профільных устаноў, арыентаваных на прэзентацыю асобных феноменаў гісторыі і культуры, да «жывых» музеяў, якія ахопліваюць значныя тэрыторыі і аднаўляюць цэлыя пласты прыроды, гісторыі і культуры. Такая разнастайнасць музейных устаноў і важнасць музеяў у жыцці сучаснага грамадства падцвярджае думку аб тым, што музейнай мове, гісторыі і прыктыцы музейнай справы неабходна вучыцца прафесійна. Гэта дазволіць належным чынам уключаць музейныя прадметы ў кантэкст складаных культурна-гістарычных сувязей, якія ўзнаўляюцца музеямі ў адпаведнасці з сучасным разуменнем культурных традыцый. Такія абставіны робяць вучэбную дысцыпліну «Тэорыя і методыка музейнай справы» надзвычай актуальным і важным у працэсе падрыхтоўкі спецыялітаў у галіне музейнай справы.

Мэта выкладання вучэбнай дысцыпліны – фарміраванне музеязнаўчых навыкаў, неадходных спецыялісту для работы ва ўмовах музея. Задачы вучэбнай дысцыпліны:

- сфарміраваць уяўленне аб спецыфіцы музея як сацыякультурнага інстытута;
- сфарміраваць уяўленні аб накірунках дзейнасці сучаснага музея;
- сфарміраваць прафесійныя навыкі і ўменні ў арганізацыі музейнай справы.

«Тэорыя і методыка музейнай справы» з'яўляецца асноўнай і фундаментальнай вучэбнай дысцыплінай пры падрыхтоцы спецыялістаў-музеязнаўцаў і абавязковым элементам цыкла агульнапрафесійных і спецыяльных дысцыплін.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнты павінны ведаць:

- структуру, асноўныя паняцці і тэрміны музеалогіі;

- тэарэтычныя і метадычныя аспекты камплектавання, захавання, ўліку і вывучэння фондавых калекцый;
- тэарэтычныя і метадычныя аспекты праектавання музейных экспазіцый і выставак;
- тэарэтычныя і метадычныя аспекты культурна-адукацыйнай дзейнасці музея;
- арганізацыю сучаснай дзейнасці музея.

Студэнты павінны ўмець:

- выкарыстоўваць асноўныя паняцці, тэрміны, навыкі і фактычны матэрыял па музеалогіі ў тэарэтычнай, метадычнай і практычнай музейнай дзейнасці;
- аналізаваць крыніцы па сучаснаму стану музейнай справы;
- даць характарыстыку сучаснаму стану музеяў, музейнага фонду і нерухомай гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі;
- вызначаць пагрозы існаванню музеяў і музейнай сеткі РБ;
- выкарыстоўваць у практычнай дзейнасці юрыдычна-прававую базу дзейнасці музеяў РБ.

Студэнты павінны валодаць:

- асноўнымі метадамі музейнаўчых даследаванняў;
- асноўнымі прыёмамі аналізу музейнай справы ў сучасным свеце і Беларусі;
- метадамі і прыёмамі збору і папулярызацыі гісторыка-культурнай спадчыны.

Зместам вучэбнай дысцыпліны «Гісторыя музейнай справы» прадугледжана фарміраванне наступных кампетэнцый у адпаведнасці з адукацыйным стандартам вышэйшай адукацыі першай ступені па спецыяльнасці 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках):

Універсальныя кампетэнцыі:

- УК – 5 Быць здольным да самаразвіцця і ўдасканалення ў прафесійнай дзейнасці

Вучэбная дысцыпліна «Тэорыя і методыка музейнай справы» цесна звязана з такімі вучэбнымі дысцыплінамі, як «Гісторыя музейнай справы», «Асновы навукова-фондавай і навукова-даследчай работы музеяў», «Ахова гісторыка-культурнай спадчыны», «Музеі Беларусі», «Крыніцазнаўства», «Тэорыя культуры», «Гісторыя культуры» і інш.

Для павышэння эфектыўнасці вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя і методыка музейнай справы» рэкамендуецца выкарыстоўваць тэхналогіі для актывізацыі разумовай дзейнасці студэнтаў (метады праблемных сітуацый, метады актывізуючых пытанняў, метады разважання ўслых і інш.).

Усяго па вучэбнай дысцыпліне «Тэорыя і методыка музейнай справы» вучэбным планам прадугледжана 180 гадзін, з іх 82 аўдыторыя гадзіны (48 гадзін – лекцыі, 34 – семінарскіх заняткаў). Рэкамендаваная форма кантролю ведаў студэнтаў – залік і экзамен.

2. ТЭАРЭТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ

2.1 План-канспект лекцый

РАЗДЗЕЛ 1. АГУЛЬНАЯ ТЭОРЫЯ МУЗЕЯЗНАЎСТВА (МЕТАМУЗЕАЛОГІЯ)

Тэма 1. Гісторыя станаўлення музэязнаўства як навуковай дысцыпліны

Праблема перыядызацыі музэалогіі. Крытэрыі для вылучэння асобных перыядаў. Канцэпцыі «музейных рэвалюцый» і «эмансіпацыі музэалогіі».

Этапы развіцця музэалогіі. Данавуковая стадыя развіцця музэалогіі (сярэдзіна XVI – канец XIX ст.). Першыя даследаванні па музэалогіі. Працы С. фон Кічэберга (1565), Й. Д. Майора (1674), К. Ф. Нікеліуса (1727), К. Лінея (1753), Г. Клема (1837) і інш.

Эмпірычна-апісальная стадыя (канец XIX – 1960-я гг.). І. Г. Т. фон Грэсе і «Часопіс па музэалогіі і антыкваразнаўству». Тэарэтычныя пытанні музэязнаўства ў першых перыядычных выданнях. Прафесіяналізацыя музейнага сектара. Пошук новых мадэляў музея ў канцы XIX – пачатку XX ст. Праект «ідэальнага музея» М. Ф. Фёдарова. Канцэпцыі «карыснага музея» Дж. К. Даны і «жывога музея» П. А. Фларэнскага. Распрацоўка пытанняў музэалогіі ў СССР. Выданні 1930-х гг. па тэарэтычных і практычных пытаннях музэалогіі. Утварэнне і дзейнасць ІКОМ.

Стадыя тэорыі і сінтэзу (1960-я гг. – пачатак XXI ст.). Фарміраванне нацыянальных школ. Заходнееўрапейская (працы К. Хадсана, Д. Льюіса, Ж. А. Рыўера, Ю. Ромедэра, Д. Камерона, А. Хупер-Грынхіл і інш.), усходнееўрапейская (працы Й. Бенеша, З. Странскага, І. Неуступнага, І. Ян, В. Хербста, К. Шрайнера, В. Глузінскага, У. Свяцімскага і інш.), амерыканская (Д. Камерон, В. Вошберн, Ж. Буркоў і інш.), савецкай (даследаванні А. М. Разгона, М. Б. Гнядоўскага, У. Ю. Дукельскага, А. І. Міхайлоўскай, С. А. Каспарынскай, Д. А. Равіковіч і інш.). Стварэнне і дзейнасць ІКОФОМ. Накірункі сучасных музэязнаўчых даследаванняў на постсавецкай прасторы.

Музеязнаўства ў Рэспубліцы Беларусь. Працы А. А. Гужалоўскага, А. М. Калбаскі, А. Б. Сташкевіч, В. У. Мірончык і інш. Дзейнасць БелДППК у галіне музеязнаўства. Выданне «Музейных сшыткаў».

Тэма 2. Музеязнаўства як навуковая дысцыпліна

Вызначэнне музеязнаўства як навуковай дысцыпліны. Аб'ект музеязнаўства. Разуменне яго як гістарычнай формы існавання грамадскай патрэбы ў адборы, захаванні і выкарыстанні музейнасці. Фарміраванне ўяўленняў аб уласным прадмеце музеязнаўства. Праблема трактовкі прадмета музеязнаўства. Канцэптуальныя падыходы да вызначэння прадмета музеязнаўства: інстытуцыянальны, камунікацыйны, прадметны, моўны, аксіалагічны і комплексны. Прадмет музеязнаўства. Праблемнае поле музеязнаўства.

Структурна-функцыянальны падыход да музеязнаўства. Суадносіны паняццяў «музеязнаўства» і «музейная справа». Погляды даследчыкаў на структуру музеязнаўства. Агульнае і спецыяльнае музеязнаўства. Узаемасувязь тэарэтычнага і прыкладнага музеязнаўства. Складовыя элементы музеязнаўства: генетычны (гісторыя музейнай справы), структурны (тэорыя дакументавання, тэорыя тэзаўрыравання, тэорыя музейнай камунікацыі) і практычны (прыкладное музеязнаўства) аспекты.

Тэма 3. Мова музеязнаўства

Уласная тэрміналогія як прыкмета самастойнай навуковай дысцыпліны. Тэрміналагічныя праблемы навукі. Міжнародны характар і ступень распрацаванасці мовы музеязнаўчай навукі. Фарміраванне паняццёвага апарату музеязнаўства.

Рэзалюцыі Генеральнай канферэнцыі ICOM (1965) аб стварэнні музеалагічнага слоўніка. З'яўленне рэгіянальных музеалагічных слоўнікаў у 1970-я гг. Стварэнне працоўнай групы па падрыхтоўцы тэрміналагічнага слоўніка (1976). Выданне 20-моўнага гласарыя па музеалогіі (1986). Ключавыя паняцці музеалогіі (2012)

Падрыхтоўка і выданне музейнай энцыклапедыі ў СССР і РФ. Расійская музейная энцыклапедыя (2001). Выданне слоўніка актуальных музейных тэрмінаў (2009).

Фарміраванне беларускамоўнай музейнай тэрміналогіі. Перакладныя беларуска-англійскія і беларуска-рускія слоўнікі па музеалогіі.

Тэма 4. Метад музеязнаўства

Метад як прыкмета навукі. Дыскусія аб метадазе музеязнаўства. Распрацоўка пытанняў метада музеязнаўства ў музеязнаўчай літаратуры. Асаблівасці і характарыстыкі метада музеязнаўства. Каштоўнасна-пазнавальны характар метада музеязнаўства. Агульнанавуковыя і спецыяльнанавуковыя метады профільных і сумежных навук у сістэме метада музеязнаўства. Значэнне гісторыка-аналітычнага і гісторыка-параўнальнага метадаў. Сістэмны аналіз у даследаванні музеязнаўчых праблем. Структурна-семіатычныя метады аналізу ў музеязнаўстве. Метад мадэлявання гісторыка-культурных і прыродных з'яў. Музейнае крыніцазнаўства як спецыфічны музеязнаўчы метада.

Тэма 5. Месца музеязнаўства ў сістэме навуковых ведаў

Міждысцыплінарнасць музеязнаўства як спецыфічная сутнасць гэтай сферы ведаў. Музеязнаўства і іншыя сферы навуковых ведаў: агульнагуманітарныя, профільныя. Суадносіны і ўнутраныя сувязі.

Месца музеязнаўства ў структуры культуралагічнай навукова-даследчай і адукацыйнай праграм. Роля культуралагічных паняццяў ў тэарэтычным, гістарычным і прыкладным музеязнаўстве.

Тэма 6. Фарміраванне ўяўленняў аб спецыфічнасці музейнага прадмета

З'яўленне ўяўленняў аб спецыфіцы музейных прадметаў. Праца І. Д. Майёра. Фарміраванне паняццяў для абагульнення разнастайнасці назапашаных музейных скарбаў.

Погляды на музейных прадмет Н. Ф. Фёдарова. Распрацоўка музейна-прадметанай праблематыкі ў 1920-30-я гг. Працы Ф. І. Шміта, М. М. Дружыніна. Роля І Усерасійскага музейнага з'езда ў зніжэнні цікавасці да тэорыі музейнага прадмета.

Выданне «Асноў савецкага музеязнаўства» (Масква, 1955). Зацвярджэнне тэрміна «музейны прадмет» у музеязнаўчай практыцы. Тэарэтычныя распрацоўкі 1960-1980-х гг. Даследаванні У. Ю. Дукельскага, У. У. Кандрацьева, М. А. Нікішына, А. М. Разгона і інш.

Тэма 7. Музейны прадмет у структуры музейнай справы

Змест паняцця «музейны прадмет». Вызначэнне А. М. Разгона. Музейны прадмет як вылучаны з акаляючага асяроддзя прадмет музейнага значэння, ўключаны ў музейны збор і здольны доўга захоўвацца. Суаднясенне паняццяў: прадмет музейнага значэння – музейны прадмет – музейны экспанат. Музейны прадмет – як крыніца ведаў і эмацыянальнага ўздзеяння. Асноўныя ўласцівасці музейнага прадмета: інфармацыйнасць (паняцці «інфармацыйны патэнцыял», «інфармацыйнае поле»: знешняе і ўнутранае), экспрэсіўнасць, рэпрэзентатыўнасць, атрактыўнасць і асацыятыўнасць. Паняцце «музеальнасці / музейнасці».

Аналіз каштоўнасці музейнага прадмета. Навуковая, гістарычная, мемарыяльная і мастацкая ці эстэтычная каштоўнасць. Паняцце тыповых і ўнікальных музейных прадметаў. Музейная каштоўнасць.

Функцыі музейнага прадмета. Пазіцыі У. У. Кандрацьева, Н. Я. Кучарэнкі. Генетычная, утылітарна-спажывецкая, навукова-пазнавальная, культурная, мадэлявання

Тэма 8. Найноўшыя тэндэнцыі ў разуменні музейнага прадмета

Вызначэнне музейнага прадмета з пазіцыі камунікацыйнага падыходу ў музеязнаўстве. Месца музейнага прадмета ў мадэлях акта музейнай камунікацыі Д. Камерона і А. Хупер-Грынхіл. Музейныя прадметы як знакі музейнай мовы. Семантычная характарыстыка музейнага прадмета.

Пашырэнне зместу музейнага прадмета. Нематэрыяльная спадчына як аб'ект музейнага калекцыяніравання. Магчымасці і межы выкарыстання нерухомых помнікаў гісторыі і культуры ў музейных мэтах. Абагульненне інфармацыі аб гэтай катэгорыі помнікаў і падрыхтоўка да іх уключэння ў экспазіцыйны ансамбль ці да самастойнага паказу.

Тэма 9. Музейнае крыніцазнаўства

Праблема вызначэння крыніцы. Дваістая прырода гістарычнай крыніцы. Музейны прадмет як гістарычная крыніца.

Аб'ект і прадмет музейнага крыніцазнаўства. Погляды А. М. Разгона, Н. П. Фінягінай, Я. А. Варанцовай, Н. Г. Самарынай і інш. Акцэнт на вывучэнні семантычнай інфармацыі і спецыфічных уласцівасцяў музейных прадметаў. Традыцыйнае і нетрадыцыйнае крыніцазнаўства. Класіфікацыя крыніц. Прынцыпы класіфікацыі. Статычныя і дынамічныя крыніцы.

Крыніцазнаўчая з'яўшчына. Крыніцазнаўчая крытыка.

РАЗДЗЕЛ II. ТЭАРЭТЫЧНАЕ МУЗЕЯЗНАЎСТВА

Тэма 10. Трансфармацыя сэнсу музея ў гісторыі

Этымалогія паняцця «музей». Тэорыі паходжання музеяў: суб'ектыўна-эстэтычная, біялагічная, філалагічная, «музей як сродак адыходу ад невыноснага сённяшняга дня», сацыяльная і інш. Этапы фарміравання музея як сацыяльнага інстытута.

Музей у грэка-рымскай цывілізацыі: музей як сінкрэтычны храм навук, мастацтваў і памяці, як спецыялізаваны навуковы комплекс, які ўвасабляе пазнавальны погляд на акаляючае асяроддзе. Музей у культуры Адраджэння. Музей у культурнай традыцыі эпохі Асветы.

Ідэі нацыянальнага музея. Праекты Ф. Адэлунга, Б. Віхмана, Т. Зана.

Пошук новых мадэляў музея ў канцы XIX – пачатку XX стст. Праект «ідэальнага» музея М. Ф. Фёдарова і яго філасофская канцэпцыя (ўзнаўленне жыцця і культуры былых «ушэдшых» каленняў). Новае ў характары музейнай дзейнасці.

Набор музейных прадметаў. Ідэі міждысцыплінарнасці («Музей для ўсіх навук»). Ідэальны музей у структуры навукі, адукацыі і выхавання.

Канцэпцыя «карыснага музея» Дж. К. Даны. Ідэя дэмакратызацыі музея ў ЗША. Функцыі і мэта «жывога» музея. Паняцце «музейнага прадмета» (па Дж. К. Дану).

Канцэпцыя «жывога музея» П. А. Фларэнскага. Даклад камісіі па ахове помнікаў Кіева-Пячэрскай Лаўры. Абгрунтаванне музейнай каштоўнасці Лаўры. Функцыянальны метад і «жывы» музей. Асаблівасці музея-храма. Станаўленне і развіццё ідэй дэмакратызацыі музея. Дж. К. Дана і яго ідэя «карыснага музея».

Музей у эпоху постмадэрнізму. Традыцыі і навацыі ў дзейнасці музея па адборы, захаванні і інтэрпрэтацыі прыродных і гісторыка-культурных аб'ектаў і прадметаў у сучасных умовах. Ідэі «музея без сцен» (А. Мальро), «музея-кантэксту» (П. Мейран), «экамузея» (Ж. А. Рыўер) і рэаліі музейнай дзейнасці. Сучасныя погляды на музей у працах В. У. Бяззубавай, У. М. Грусмана, Т. П. Калугінай, А. М. Масценіцы, В. С. Сапанжы, Л. М. Шляхцінай і інш.

Тэма 11. Культурная і сацыяльная сутнасць музея

Вызначэнне тэрміна «музей». Падыходы да вызначэння паняцця «музей». Вызначэнне музея ў статусе ІКОМ, Вызначэнне музея ў Расійскай музейнай энцыклапедыі (М. Е. Каулен), З. Странскага, Д. Камерона «Музей: храм ці форум?». Навуковыя цэнтры, які вядуць экспазіцыйную дзейнасць. Характарыстыка музея як навукова-даследчай і навукова-асветніцкай установы. Гістарычны падыход да вызначэння функцый музея. Сацыякультурныя функцыі музея: дакументаванне, адукацыйна-выхаваўчая, арганізацыя вольнага часу. Яўныя і латэнтныя функцыі музея. Адносная самастойнасць і характар узаемадзеяння функцый музея, іх стабільнасць і дынамізм. Асаблівасці рэалізацыі функцый у розных музеях. М. Д. Гнядоўскі і крытычнае стаўленне да функцыянальнай характарыстыцы музейнай дзейнасці. Дынаміка функцый музеяў. Прагнозы эвалюцыі функцый музея. Формы рэалізацыі музеямі сацыяльных функцый.

Асноўныя задачы музея як установы культуры. Тыпалогія і класіфікацыя музея як дыскусійная праблема. Сучасныя класіфікацыі музеяў па сутнасным прыкметам. Крытэрыі для вылучэння груп музеяў. Паняцце «профіль музея» і профільная класіфікацыя. Гістарычныя музеі: асноўныя групы (гістарычныя, мастацкія, літаратурныя, прыродазнаўчанавуковыя, музычныя, тэатральныя, архітэктурныя, навукова-тэхнічныя, педагагічныя, сельска-гаспадарчыя, прамысловыя, комплексныя). Класіфікацыя па адміністрацыйнай прыкмеце. Класіфікацыя музеяў па юрыдычнаму прынцыпу: дзяржаўныя і прыватныя музеі. Класіфікацыя музеяў па прыкмеце грамадскага прызначэння: навукова-даследчыя, навукова-асветніцкія, вучэбныя і дзіцячыя. Класіфікацыя па спосабу дакументавання рэальнасці: музеі калекцыйныя, ансамблевыя і асяроддзевыя. Музей-сядзібы. Музеі пад адкрытым небам: паняцце, вопыт стварэння за мяжой і ў Рэспубліцы Беларусь. Прынцыпы арганізацыі музеяў пад адкрытым небам (па І. В. Макавецкаму). Дзве асноўныя групы музеяў пад адкрытым небам: комплексныя і спецыялізаваныя. Вядомыя музеі пад адкрытым небам. Музеі-запаведнікі. Гісторыка-культурныя музеі-запаведнікі. Паняцце і гісторыя фарміравання. Музеі-храмы і музеі-манастыры. Музей-храм: паняцце і асаблівасці. Музей-манастыр: паняцце і спецыфіка. Мемарыяльныя музеі-кватэры і музеі-сядзібы як віды музеяў. Паняцце, разнавіднасці, перспектывы развіцця музеяў-кватэр. Музеі-сядзібы: паняцце і асаблівасці арганізацыі. Вопыт стварэння і функцыянавання ў Рэспубліцы Беларусь музеяў-кватэр, музеяў-сядзібаў. Музей-сядзіба «Здраўнёва» і інш., Літаратурны музей Пятруся Броўкі (музей-кватэра), Дзяржаўны літаратурна-мемарыяльны музей Якуба Коласа (дом-музей), Мемарыяльны музей-майстэрня З. І. Азгура (музеі-майстэрні) і інш.

Паняцце «музейная сетка». Дынаміка і агульныя тэндэнцыі развіцця музейнай сеткі Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе. Структура музейнай сеткі.

Тэма 12. Тэорыя дакументавання ў музейзнаўстве

Паняцце навуковага дакументавання ў сучасным музейзнаўстве. Навуковае дакументаванне з'яў, працэсаў прыроды і грамадства як спецыфічны тып музеалагічнага даследавання.

Мэта і сэнс дакументавання. Прынцыпы і крытэрыі дакументавання. Кагнітыўна-каштоўнасны характар музейнага дакументавання. Паняцці «рэч», «прадмет музейнага значэння», «музейны прадмет».

Залежнасць характару дакументавання ад тыпу і профілю музеяў.

Праблема навуковага дакументавання жывых, дзеючых сацыяльных сістэм. Дакументаванне сучаснасці.

Тэма 13. Тэорыя тэзаўрыравання ў музейзнаўстве

Паняцце тэзаўрацыі і яе інтэпрытацыя ў сучасным музейзнаўстве. Тэзаўрацыя як другая ступень вывучэння музейнасці, яе пазнання, улік і ахова.

Працэс стварэння фонда музейных прадметаў як адзін з элементаў тэзаўрыравання. Музейны фонд як «новая культурная рэальнасць». Паняцці «музейная калекцыя» і «музейны збор». Прынцыпы вывучэння музейных збораў як асаблівай мадэлі рэальнага асяроддзя і дакументальнай сістэмы. Класіфікацыя, сістэматызацыя і інтэпрытацыя музейных прадметаў у кантэксце тэзаўрыравання. Значэнне навуковай арганізацыі фондаў. Паняцце «другасная дакументацыя».

Сучасныя тэхналогіі ўліку музейных прадметаў. Новыя інфармацыйныя тэхналогіі і тэзаўрыраванне. Ахова музейных прадметаў і інфармацыі, якая ў іх утрымліваецца, як адзін з элементаў тэзаўрацыі.

Тэма 14. Тэорыя камунікацыі ў музейзнаўстве

Музейная форма камунікацыі. Роднасць з іншымі формамі культурнай камунікацыі. Тэарэтычныя перадумовы камунікатыўнага падыходу ў музейзнаўстве.

Паняцце сацыяльнай мовы. Асноўныя тыпы культурнай і музейнай камунікацыі. Спецыфічнасць музейнай камунікацыі. Асноўныя метадалагічныя канцэпцыі музейна камунікацыі. Музейна-камунікацыйныя мадэлі.

Эфектыўнасць і шматграннасць музейнай камунікацыі. Міждысцыплінарнае супрацоўніцтва ў працэсе музейнай камунікацыі.

Раздел III. ПРЫКЛАДНОЕ МУЗЕЯЗНАЎСТВА

Тэма 15. Музеаграфія ў сістэме ведаў аб музеі

Вывучэнне музейнай практыкі, аналіз розных аспектаў функцыянавання музея. Праблемы музеязнаўства і яго месца ў навуковым абгрунтаванні прыкладнога музеязнаўства, асаблівасці выкарыстання агульных і спецыяльных метадык з улікам аб'екта даследавання.

Паняцце «прыкладное музеязнаўства». Фарміраванне музеаграфіі ў працэсе назапашвання і абагульнення вопыту практычнай дзейнасці музея.

Прадмет прыкладнога музеязнаўства. Вывучэнне рэальнай музейнай практыкі і аналіз разнастайных аспектаў функцыянавання музея як інстытута.

Навуковыя метадыкі і тэхналогіі як аснова прыкладнога музеязнаўства. агульныя і спецыяльныя метадыкі, асаблівасці іх выкарыстання з улікам аб'екта даследавання. Абумоўленасць фарміравання навуковай метадыкі і тэхналогіі прыкладнога музеязнаўства развіццём гуманітарных, прыродазнаўчанавуковых, тэхнічных навук і тэорыі музеязнаўства.

Структура прыкладнога музеязнаўства і яе суадносіны са структурай музеязнаўства як тэарэтычнай асновы асэнсавання практычнай дзейнасці музея.

Тэма 16. Навукова-фондавая дзейнасць музея

Паняцце «фонды музея». Структура і тыпалогія музейных фондаў. Паняцце «навуковае камплектаванне» музейных збораў. Асноўныя накірункі фондавай работы музея.

Навуковае камплектаванне як элемент навуковай канцэпцыі музея. Прынцыпы адбору прадметаў музейнага значэння ў фондавы збор. Спецыфіка камплектавання фондаў музеяў розных профіляў і тыпаў. Дакументацыя ў працэсе камплектавання фондаў. Пытанні міжмузейнай каардынацыі пад час камплектавання фондаў.

Юрыдычны і навуковы аспекты ўліку музейных фондаў. Асноўныя этапы ўліку фондаў. Прызначэнне і структура навукова-даведачнага апарата. Камп'ютэрызацыя музейных фондаў як форма вывучэння, ўліку і выкарыстання фондаў. Музейная каталагізацыя і інфармацыйныя сістэмы.

Этапы і методыка вывучэння музейнага прадмета і фіксацыя яго вынікаў. Змест паняццяў: класіфікацыя, сістэматызацыя, інтэрпрытацыя, атрыбуцыя як этапы вывучэння музейнага прадмета. Асаблівасці класіфікацыі рознага віда прадметаў: па матэрыялу, спосабу, месцу і часу яго вырабу, аўтарскай, сацыяльнай, этнічнай прыналежнасці і інш.

Методыка манаграфічнага вывучэння музейнага прадмета. Вывучэнне музейных калекцый, комплексаў, асяроддзя бытавання прадметаў музейнага значэння, яго музейнай каштоўнасці.

Тэарэтычныя асновы інтэрпрытацыі помнікаў і дакументаў мінулага. Выкарыстанне семіатычнага падыхода і асноўных функцый семіотыкі.

Методыка інвентарызацыі і каталагізацыі музейных прадметаў. Формы фіксацыі і навуковага апісання музейных прадметаў. навуковыя асновы, методыка і тэхніка захавання музейнага збору. «Адкрытыя фонды» як сучасная тэхналогія захавання і выкарыстання музейнага збору.

Паняцце аб сістэме захавання музейных фондаў. Рэжымы музейнага захавання як навуковая праблема. Патрабаванні да будынкаў музеяў і фондасховішчаў. Умовы захавання музейных прадметаў у залежнасці ад ступені захаванасці і схільнасці матэрыяла да ўздзеяння знешніх умоў. Сістэмы захавання у фондасховішчах, на экспазіцыі, пры транспартыроўцы.

Тэма 17. Навуковае і мастацкае праектаванне музейнай экспазіцыі

Генезіс і эвалюцыя экспазіцыі. Тэндэнцыі развіцця экспазіцыйнай прасторы музея. Паняцце «масавая» і «элітарная» экспазіцыя.

Экспазіцыя як адна з форм навуковай работы музея і спецыфічная форма публікацыі музейных збораў. Псіхалагічныя аспекты музейнай экспазіцыі. Праблема суадносін зместу і формы музейнай экспазіцыі.

Навуковая канцэпцыя і прынцыпы арганізацыі экспазіцыйнай прасторы. Тыпалогія экспазіцыі і яе залежнасць ад профіля музея і асаблівасцей экспануемага матэрыяла. Прынцыпы ўзаемадзеяння аб'екта экспанавання і экспазіцыйнай прасторы. Канцэптualныя экспазіцыі і экспазіцыя пазітывісцкая. экспазіцыя комплекса і экспазіцыя аднаго прадмета. фактары, якія ўплываюць на выбар пэўнага тыпа музейнай экспазіцыі.

Унутраная структура метадаў арганізацыі музейнай экспазіцыі. традыцыйныя метады стварэння музейнай экспазіцыі: сістэматычны, тэматычны, ансамблевы. варыянты класіфікацыі метадаў арганізацыі музейнай экспазіцыі.

Экспазіцыйныя матэрыялы. Канцэнтрацыя і абагульненне інфармацыі аб музейным прадмеце і афармленне яго да паказу ў адпаведнасці з канцэптualнай асновай экспазіцыі. Экспазіцыя як сінтэз навукі і мастацтва. Прынцыпы арганізацыйна-прасторавага асяроддзя ў музейнай экспазіцыі. Паняцце аб выстаўцы як форме экспазіцыйнай работы музея. Тыпы і віды выставак.

Экспазіцыйнае абсталяванне як сродак арганізацыі праторы для кампазіцыйных рашэнняў.

Тэма 18. Музейная педагогіка як метадалогія і методыка рэалізацыі адукацыйна-выхаваўчай функцыі музея

Гістарычныя перадумовы фарміравання музейнай педагогікі. Залежнасць адукацыйна-выхаваўчай дзейнасці музея, яе зместу і задач ад канкрэтнай палітыка-эканамічнай і культурнай сітуацыі ў грамадстве.

Тэарэтычныя асновы музейнай педагогікі. Роля музейнага прадмета і музейнага асяроддзя ў арганізацыі музейна-адукацыйнага працэсу.

Асноўныя накірункі музейнай педагогікі. Формы работы з наведвальнікамі і класіфікацыя гэтых форм. Пазамузейныя формы адукацыйна-выхаваўчай работы. Феномен дзіцячага музея. Формы і метады выхавання ў наведвальнікаў музейнай культуры.

Музейная аўдыторыя як аб'ект музейнаўчага даследавання. Метады псіхалогіі, педагогікі, сацыялогіі і музейнаўства ў вывучэнні музейнай аўдыторыі,

выніковасці форм і метадаў адукацыйна-выхаваўчай дзейнасці. Асноўныя працэдуры сацыялагічнага даследавання. Навуковае абгрунтаванне дыферынцыраванага падыходу да наведвальнікаў музея. Апрабацыя і ўкараненне найбольш адэкваных форм і метадаў работы.

Тэма 19. Навукова-даследчая дзейнасць музея

Музей як навукова-даследчая ўстанова. Фарміраванне ўяўленняў аб музеі як навуковай установе. Значэнне даследчай работы музея для развіцця навукі. Месца навуковых даследаванняў ў дзейнасці музея. Асаблівасці навукова-даследчай работы музея. Мэты і задачы даследчай дзейнасці музеяў, яе фінансавое і кадравое забеспячэнне.

Спробы класіфікацыі навуковых даследаванняў у музеі. Асноўныя кірункі навукова-даследчай работы ў музеях: музеялагічныя і профільна-навуковыя даследаванні. Даследаванні ў працэсе распрацоўкі навуковай канцэпцыі. Паняцце навуковай канцэпцыі музея.

Навуковыя даследаванні ў сферы навукова-фондавай работы музеяў. Навуковыя даследаванні ў працэсе камплектавання фондаў. Музеялагічнае вывучэнне музейных прадметаў, іх пашпартызацыя і каталагізацыя. Паняцце музейнага крыніцазнаўства. Афармленне вынікаў вывучэння музейных прадметаў. Навуковыя даследаванні ў галіне аховы і захавання музейных фондаў. Дзейнасць рэстаўрацыйнага савета.

Навуковыя даследаванні ў галіне музейнай камунікацыі. Навуковыя даследаванні ў працэсе падрыхтоўкі музейнай экспазіцыі. Даследаванні ў галіне музейнай педагогікі і культурна-адукацыйнай дзейнасці музея. Даследаванні ў галіне музейнай псіхалогіі і іх значэнне. Музейная сацыялогія як напрамак музейнай дзейнасці. Класіфікацыя сацыялагічных даследаванняў у музеі.

Профільна-навуковыя даследаванні ў музеях. Музей і краязнаўчыя даследаванні.

Арганізацыя навукова-даследчай дзейнасці музея. Перспектыўнае і бягучае планаванне. Каардынацыя навуковай работы музеяў з іншымі навуковымі

ўстановамі, ВНУ, музеямі, установамі-партнёрамі. Формы публікацый і афармлення вынікаў навуковых даследаванняў у музеі. Музейны архіў: фарміраванне, функцыі і дзейнасць. Пасада навуковага сакратара і яго роля ў справе арганізацыі навукова-даследчай дзейнасці музея. Дзейнасць метадычнага савета ў справе кантралявання і арганізацыі навукова-даследчай дзейнасці музея.

Тэма 20. Арганізацыйна-кіраўнічыя асновы дзейнасці музея

Сістэма менеджмента ў сферы культуры. Культура і рынак. Дзяржаўнае рэгуляванне ў сферы культуры. Асаблівасці маркетынга ў сферы культуры. Спонсарства і мецэнацтва ў культуры.

Заканадаўчыя асновы музейнай дзейнасці. Навуковая, арганізацыйная і тэхнічная структура музея. Адміністрацыйны корпус музея і праблема яго прафесіяналізму.

Праблема праграмавання і фінансавання дзейнасці музея ў сучасных умовах. Спосабы фінансавання. Сістэма работы з персаналам музея. Стымулявання і матывацыі супрацоўнікаў музея.

Паняцце «музейны маркетынг» як спецыфічны від кіраўнічай дзейнасці музея. Асаблівасці выяўлення запытаў рэальных і патэнцыяльных наведвальнікаў музея і метадаў іх задавальнення. Роля маркетынга ў знешнеэканамічнай дзейнасці музея. Маркетынг як філасофія музейнай вытворчасці. Агульныя і прыватныя крытэрыі эфектыўнасці музейнага маркетынга і навуковыя метады іх вывучэння.

Сувязі музеяў з грамадскасцю (PR). Фарміраванне іміджу музея.

Тэма 21. Новыя тэхналогіі ў музейнай справе

Музейная справа як інфармацыйны працэс. Рэсурсы культурныя і рэсурсы інфармацыйныя. Музейныя аўтаматызаваныя інфармацыйныя сістэмы і іх вытворныя.

Музей у інфармацыйнай прасторы. Музейныя электронныя публікацыі і тэхналогія мультымедыя. Электронныя выданні на CD-ROM. Музейныя вэб-сайты. Віртуальныя экспанаты, экспазіцыі і выстаўкі.

3. ПРАКТИЧНИ РАЗДЗЕЛ.

3.1. Тэматыка семінарскіх заняткаў

Тэма 1. Музейны прадмет у структуры музейнай справы

1. Гістарыяграфія музейнага прадмета.
2. Музейны прадмет як аснова музейнай работы. Уласцівасці музейнага прадмета. Паняцце музеальнасці ці музейнасці.
3. Паняцце каштоўнасці музейнага прадмета. Музейная каштоўнасць прадмета.
4. Класіфікацыя музейных прадметаў.
5. Музейны прадмет як аснова музейнай камунікацыі.
6. Узнаўленні музейных прадметаў: копіі, муляжы, макеты, злепкі, рэпрадукцыі, мадэлі і галаграмы.

Літаратура:

1. Андреевская, М.И. Изобразительный источник как музейный предмет (Некоторые аспекты изучения) / М. И. Андреевская // Изучение музейных коллекций. – М., 1974. – С. 78-116. – (Сб. науч. тр. /НИИ культуры; № 21).
2. Дукельский, В. Музейные коллекции и предметный мир культуры / В. Дукельский // Некоторые проблемы исследований современной культуры: (Сб. науч. тр. / НИИ культуры). – М., 1986. – С. 26-34
3. Дукельский, В. Музейный предмет / В. Дукельский // Советский музей. – 1986. – № 1. – С. 36-39.
4. Дукельский, В.Ю. Памятники истории и культуры в системе музейной деятельности / В. Ю. Дукельский // Памятниковедение: теория, методология, практика: Сб. науч. тр. / НИИ культуры. – М., 1986. – С. 89-107.
5. Дукельский, В.Ю. Терминологические проблемы теории музейного предмета / В. Ю. Дукельский // Терминологические проблемы музееведения. Сб. науч. тр. / Центр, музей революции СССР. – М., 1986. – С. 27-35.

6. Кнабе, Г. С. Образ бытовой вещи как источник исторического познания / Г. С. Кнабе // Вещь в искусстве: Материалы науч. конф., 1984 / [Под общ. ред. И. Е. Даниловой] – М.: Б. и., 1986. – С. 259-301.
7. Кондратьев, В.В. Музейный предмет как основа музейной работы / В. В. Кондратьев // Музейное дело в СССР. – М., 1987. – С. 5-22. – (Сб. науч. тр. /ЦМР СССР; Вып. 17).
8. Кондратьев, В.В. Свойства музейного предмета и пути его использования // Музееведение. Проблемы использования и сохранения музейных ценностей. – М., – 1985. – С. 5-12. – (Сб. науч. тр. /НИИ культуры; Вып. 136).
9. Основы музееведения: Учебное пособие / отв. ред. Э. А. Шулёпова. – М.: Едиториал УРСС, 2005. – С. 38 – 61.

Тэма 2. Музейнае крыніцазнаўства

1. Праблема вызначэння крыніцы.
2. Аб'ект і прадмет музейнага крыніцазнаўства.
3. Традыцыйнае і нетрадыцыйнае крыніцазнаўства.
4. Класіфікацыя крыніц. Прынцыпы класіфікацыі крыніц.
5. Выяўленне крыніц (з'ўрыстыка).
6. Крыніцазнаўчая крытыка.

Літаратура.

1. Основы музееведения: Учебное пособие / отв. ред. Э. А. Шулёпова. – М.: Едиториал УРСС, 2005. – СС. 67–107.
2. Здасюк, Н. М. Музейное источниковедение: история и перспективы / Н. М. Здасюк // Актуальныя праблемы гісторыі Беларусі: стан, здабыткі і супярэчнасці, перспектывы развіцця. – [Матэрыялы рэсп. навук. канф., 3–4 мая 2002 г., Гродна: У 4 ч.](#) – Гродна, 2003. – С. 86 – 88
3. Кнабе, Г. С. Образ бытовой вещи как источник исторического познания / Г. С. Кнабе // Вещь в искусстве: Материалы науч. конф., 1984 / [Под общ. ред. Даниловой И. Е.] – М.: Б. и., 1986. – СС. 259 – 301.

4. Разгон, А.М. Музейный предмет как исторический источник / А. М. Разгон // Проблемы источниковедения истории СССР и специальных исторических дисциплин. – М., 1984. – С. 174-183.
5. Самарина Н.Г. Музейное источниковедение: проблемы изучения и преподавания / Н. Г. Самарина // Музеология – музееведение в начале XXI в.: проблемы изучения и преподавания. Матер. междунаро. науч. конфер. / отв. ред. А. В. Майоров. – СПб., 2009. – С. 49-64. – Режим доступа: <https://rudocs.exdat.com/docs/index-130873.html>. – Дата доступа: 11.03.2022.
6. Самарина, Н. Г. Источниковедческие исследования в исторических и историко-краеведческих музеях. / Н. Г. Самарина // Вопросы музеологии. – 2011. № 2(4). – С. 185-195.
7. Сафразьян, Л.Т. Использование музейных коллекций в исторических исследованиях / А. Т. Сафразьян // Музейное дело в СССР. – М., 1987. – С. 87-106. – (Сб. науч. тр. /ЦМР СССР; Вып. 17).
8. Сафразьян, Л. Т. Музейный предмет как объект источниковедческого исследования / Л. Т. Сафразьян // Актуальные проблемы советского музееведения./ ЦМР СССР. – М., 1987. – С. 27-39
9. Цуканова, В. Н. Музейный предмет и исторический источник. К вопросу о соотношении понятий / В. Н. Цуканова // Актуальные проблемы советского музееведения. – Москва, 1987. – С. 9–16.
10. Цуканова, В. Н. Вопросы классификации музейных предметов / В. Н. Цуканова // Проблемы теории, истории и методики музейной работы. – М.: ГЦМСИР, 2000. – С. 222-244. – (Сб. науч. трудов ГЦМСИР, вып. 25).
11. Цуканова, В. Н. Источник в музее. Музееведческие особенности / В. Н. Цуканова // Проблемы теории, истории и методики музейной работы. – М.: ГЦМСИР, 2004. – С. 58-80. – (Сб. науч. трудов ГЦМСИР, вып. 28).

Тэма 3. Музей як сацыякультурны інстытут

1. Тэорыі паходжання музея.
2. Транфармацыя сэнсу музея ў гісторыі.

3. Вызначэнне музея.
4. Сацыяльныя функцыі музеяў.
5. Класіфікацыя і тыпалогія музеяў. Крытэрыі для вылучэння класіфікацыйных груп. Паняцце музейнай сеткі.
6. Тыпалогія музея па спосабу здзяйснення музеямі функцыі дакументавання (дамінантнаму тыпу захоўваемай музеям спадчыны).
7. Падзел музеяў па арганізацыйных тыпах.
8. Профільная класіфікацыя музеяў.
9. Класіфікацыя музеяў па катэгорыям культурнай значнасці, відам уласнасці і прававому статусу.

Літаратура:

1. Гнедовский, М.Б. Принципы классификаций музеев / М. Б. Гнедовский, О. В. Хлопина // Музееведение: Вопр. теории и методики / [Редкол.: В. Ю. Дукельский (отв. ред.) и др.]. – М., 1987. – С. 41–54. – (Сб. науч. тр. / НИИ культуры; Вып. 156)
2. Калбаска, А.М. Музейны дыярыуш, ці Уваходзіны ў новую музейную / А. М. Калбаска. – Мн.: БелПМК, 1999. – 148 с.
3. Матевосян, Е. Основные направления и формы работы белорусских музеев в рамках их социальных функций / Е. Матевосян // Музеи Литвы и Беларуси: пути и перспективы развития в XXI веке: материалы конференции, Минск – Вильнюс – Тракай, 2006-2007 / составители Е. Матевосян, В. Повилюнас, А. Сташкевич. – Минск, 2007. – С. 52-57.
4. Основы музееведения: Учебное пособие / отв. ред. Э. А. Шулепова. – М.: ЕдиториалУРСС, 2005. – С. 196-202.
5. Равикович, Д. А. Социальные функции и типология музеев / Д. А. Равикович // Музееведение: Вопр. теории и методики / [Редкол.: В. Ю. Дукельский (отв. ред.) и др.]. – М., 1987. – С. 10-24. – (Сб. науч. тр. / НИИ культуры; Вып. 156)
6. Шляхтина, Л. М. Основы музейного дела: теория и практика. Учебн. пособие / Л. М. Шляхтина. – М.: Высш. школа, 2005. – С. 21 – 46.

7. Юренева, Т.Ю. Музееведение: учебник для высшей школы / Т. Ю. Юренева. – М.: Академический проект, 2003. – С. 319 – 349.

Тэма 4. Тэорыя камунікацыі ў музэязнаўстве

1. З'яўленне камунікацыйных уяўленняў у музэязнаўстве.
2. Камунікацыйны падыход у структуры музэязнаўчых ведаў.
3. Характарыстыка акта музейнай камунікацыі.
4. Тэорыя музейнай камунікацыі.

Літаратура:

1. Волькович, А. Ю. Модель музейной коммуникации в концепции зарубежных музееведов / А. Ю. Волькович // Музей в современной культуре: Сб. науч. тр. / С-Петербург. гос. акад. культуры. – СПб., 1997. – С. 69–73.
2. Гнедовский, М. Б. Музейная коммуникация и музейный сценарий / М. Б. Гнедовский // Музей и современность : сб. науч. тр. / Центр. музейреволюции СССР. – М., 1986. – С. 127–133.
3. Гнедовский, М. Б. Музейная коммуникация как предмет музееведческого исследования / М. Б. Гнедовский, В. Ю. Дукельский // Музейное дело : сб. науч. тр. / Музей Революции. – М., 1992. – [Вып. 21] : Музей – культура – общество. – С. 7–19.
4. Гужалоўскі, А. А. Працэс камунікацыі ў музеі / А. А. Гужалоўскі // Музей і наведвальнік : матэрыялы навук.-практ. семінара, 24–25 лістап. 1998 г. / Нац. музей гісторыі і культуры Беларусі ; рэдсавет: З. Шыбека (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1999. – С. 10–18.
5. Основы музееведения: Учебное пособие / отв. ред. Э. А. Шулепова. – М.: Едиториал УРСС, 2005. – С. 196-202.
6. Портер, Д. Роль музея как средства коммуникации / Д. Портер // Museum. – 1983. – № 138. – С. 10-11.

7. Сапанжа О.С. Основы музейной коммуникации / Мин-во образования и науки РФ, РГПУ им. А. И. Герцена, Федеральное агентство по культуре и кинематографии, ФГУК «Государственный Русский музей», РЦМПидТ. – СПб.: ГРМ, 2007. – 115 с.
8. Стронг, Р. Музей и коммуникация / Р. Стронг // Museum. – 1983. – № 138. – С. 3-9.
9. Стэнтон, Д. Коммуникация и средства коммуникации: некоторые проблемы экспонирования / Д. Стэнтон // Museum. – 1983. – №139. – С. 28-33.
10. Шляхтина, Л. М. Основы музейного дела: теория и практика. Учебн. пособие / Л. М. Шляхтина. – М.: Высш. школа, 2005. – С. 21 – 46.

Тэма 5. Навуковае і мастацкае праектаванне музейнай экспазіцыі

1. Спецыфіка і формы музейнай экспазіцыі.
2. Арганізацыйныя праблемы музейна-выставачнай дзейнасці.
3. Архітэктурна-мастацкія аспекты экспазіцыйна-выставачнай дзейнасці.

Літаратура:

1. Михайловская, А.И. Музейная экспозиция. Организация и техника / А. И. Михайловская; под ред. проф. Ф. Н. Петрова и проф. К. Г. Митяева; Изд. 2-е доп. – М.: Советская Россия, 1964. – 518 с.
2. Музееведение. Музеи исторического профиля: учеб. пособие для вузов па спецыяльнасці «історыя» / под ред. К.Г.Левыкина, В.Хербста. – М.: Высш. шк., 1988. – С. 195 – 269.
3. Основы музееведения: учеб. пособие / отв. ред. Э. А. Шулепова. – М.: ЕдиториалУРСС, 2005. – С. 257-323.
4. Майстровская, М. Т. Музейная экспозиция. Искусство-архитектура-дизайн. Тенденции формирования / М.Т. Майстровская; Рос. ин-т культурологии, Моск. гос. художеств.-промышл. ун-т им. С. Г. Строганова. – Москва, 2002. – [Ч.] 1. – 2002. – 275 с.

5. Поляков, Т. П. Мифология музейного проектирования или «Как делать музей» – 2 / Т. П. Поляков; Министерство культуры РФ, Академия переподготовки работников искусства, культуры и туризма, Российский институт культурологии. – М.: РИК, 2003. – 454 с.
6. Шляхтина, Л. М. Основы музейного дела: теория и практика. Учебн. пособие / Л. М. Шляхтина. – М.: Высш. школа, 2005. – С. 112-125.
7. Юренева, Т.Ю. Музееведение: учебник для высшей школы / Т. Ю. Юренева. – М.: Академический проект, 2003. – С. 427-468.

Тэма 6. Музейная педагогіка як метадиалогія і метадыха рэалізацыі адукацыйна-выхаваўчай функцыі музея

1. Адукацыйны феномен музея.
2. Педагагічныя асновы культурна-адукацыйнай дзейнасці музея. Музейная педагогіка як навуковая дысцыпліна.
3. Формы работы музея з наведвальнікамі. Класіфікацыя музейна-педагагічных форм.
4. Метады работы музея з рознаўзроставай аўдыторыяй.
5. Музейная аўдыторыя як аб'ект даследавання

Літаратура:

1. Галкина, Т. В. Основы классификации музейно-педагогических форм в российских музеях / Т. В. Галкина // Вопр. музеологии. – 2011. – № 2. – С. 145–153.
2. Ломунова, А.К. Воспитание музейной культуры посетителя: конспект лекций / А. К. Ломунова. – М.: Просвещение, 1988. – 29 с.
3. Музееведение. Музеи исторического профиля: учеб. пособие для вузов па специальности «история» / под ред. К. Г. Левыкина, В. Хербста. – М.: Высш. шк., 1988. – С. 270–302.

4. Музей і наведвальнік: сацыял. даслед. (на базе Нац. маст. музея Рэсп. Беларусь) / пад навук. рэд. І. Р. Голубевай. – Мн.: БелПЭК, 1999. – 52 с. – (Інфармацыйна-аналітычныя матэрыялы).
5. Музейная педагогіка. Праблемы арганізацыі музейнай работы з дзецьмі: навук.-метад. зб. / уклад. В. У. Мірончык. – Мн.: БелПЭК, 1997. – 71 с.
6. Основы музееведения: учеб. пособие / отв. ред. Э. А. Шулепова. – М.: ЕдиториалУРСС, 2005. – С. 324–367.
7. Столяров, Б.А. Музейная педагогика. История, теория, практика: учеб. пособие / Б. А. Столяров. – М.: Высш. шк, 2004. – 216 с.
8. Шляхтина, Л.М. Основы музейного дела: теория и практика: учеб. пособие / Л. М. Шляхтина. – М.: Высш. шк., 2005. – С. 126–147.
9. Юренева, Т.Ю. Музееведение: учеб. для высшей школы / Т. Ю. Юренева. – М.: Академический проект, 2003. – С. 469–494.

4. РАЗДЗЕЛ КАНСТРОЛЮ ВЕДАЎ

4.1. Пытанні для самастойнай работы студэнтаў.

Тэма 1. Гісторыя станаўлення музеязнаўства як навуковай дысцыпліны

2. Гістарыяграфія музеязнаўства. Фарміраванне музеязнаўства як навукі ў краінах Заходняй Еўропы і Амерыкі.
3. Фарміраванне ўяўленняў аб музеязнаўстве ў былым СССР.
4. Фарміраванне ўяўленняў аб музеязнаўстве ў краінах Цэнтральнай Еўропы.
5. Фарміраванне музеязнаўства як навукі на тэрыторыі Беларусі

Літаратура:

1. Ананьев, В. Г. История зарубежной музеологии: Учебно-методическое пособие / В. Г. Ананьев. – СПб.: СПбГУ, 2014. – 136 с.
2. Вакулина, Е. Н. Развитие отечественной музеологической мысли в 1950 – начале 1970-х гг. / Е. Н. Вакулина // Проблемы теории, истории и методики музейной работы: (Сб. науч. тр. / ГЦМСИР). – М., 2000. – С. 71-137. (Сб. науч. трудов ГЦМСИР, вып. 25).
3. Грегорова А. Музей и музееведение: Реф. / Сост. Н. Г. Куткина, В. Е. Лисюк. – М., 1986. – 16 с. (Культура и искусство за рубежом. Сер.: Музейное дело и охрана памятников: Экспресс-информ / Гос. б-ка СССР им. В. Н. Ленина. Информ-культура; Вып. 1).
4. Калбаска, А.М. Музейны дзярыуш, ці Уваходзіны ў новую музеялогію / А. М. Калбаска. – Мн.: БелПК, 1999. – 148 с.
5. Калбаска, А. М. Музеязнаўства (музеялогія): шляхі станаўлення і развіцця / А. М. Калбаска // Музей на мяжы стагоддзяў. Традыцыйнае і новае ў канцэптэуальных падыходах: Матэрыялы навук.-практыч. канферэнцыі (11-12 снежня 1997 г.). – Мінск, 1998. – С. 13-18.

6. Камерон, Д. Музей: храм или форум? / Д. Камерон // Музейное дело. Музей – культура – общество. – М., 1992. – С. 259-275. – (Сб. науч. тр. / Музей революции. Вып. 21).
7. Музееведение. Музеи исторического профиля: Учебн. пособие для вузов по спец. «История» / Под ред. К. Г. Левыкина, В. Хербста. – М.: Высш. шк., 1988. – 431 с.
8. Музееведение. Музеи мира: Сб. науч. тр. /НИИ культуры; Отв. ред. Е. Е. Кузьмина. – М., 1991. – 384 с.
9. Основы музееведения: Учебное пособие / отв. ред. Э. А. Шулёпова. – М.: ЕдиториалУРСС, 2005. – С. 13-37.
10. Сотникова, С. И. Музеология: пособие для вузов / С. И. Сотникова. – М.: Дрофа, 2004. – С. 42-52.
11. Шляхтина, Л. М. Основы музейного дела: теория и практика. Учебн. пособие / Л. М. Шляхтина. – М.: Высш. школа, 2005. – С. 12-20.
12. Шола, Т. Предмет и особенности музеологии / Т. Шола // Museum. – 1987. – № 153. – С. 49-53.
13. Ян, И. Музееведение как научная и учебная дисциплина и ее функция в естественно-исторических музеях. История, современное состояние и теоретические основы: (Св. реф.) / И. Ян // Некоторые теоретические проблемы музееведения. – М., 1981. – С. 13-19. – (Сер. : Музееведение и охрана памятников. Реставрация и консервация музейных ценностей: Науч. реф. сб. / Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина. Информкультура; Вып. 2).

Тэма 2. Музеязнаўства як навуковая дысцыпліна.

1. Падыходы да вызначэння музеязнаўства.
2. Вызначэнне аб'екта і прадмета музеязнаўства.
3. Асноўныя падыходы да вызначэння прадмета музеязнаўства.

Літаратура:

1. Музееведение. Музеи исторического профиля: Учебн. пособие для вузов по спец. «История» / Под ред. К. Г. Левыкина, В. Хербста. – М.: Высш. шк., 1988. – 431 с.
2. Музееведение. Музеи мира: Сб. науч. тр. /НИИ культуры; Отв. ред. Е. Е. Кузьмина. – М., 1991. – 384 с.
3. Музейное дело в России / под ред. Каулен М. Е. (отв. ред.); Коссовой И. М., Сундиевой А. А. – М.: Издательство «ВК», 2005, 2-е изд. – 614 с.
4. Основы музееведения: Учебное пособие / отв. ред. Э. А. Шулепова. – М.: ЕдиториалУРСС, 2005. – С. 13-37.
5. Шляхтина, Л. М. Основы музейного дела: теория и практика. Учебн. пособие / Л. М. Шляхтина. – М.: Высш. школа, 2005. – С. 12-20.
6. Юренева, Т.Ю. Музееведение: учеб. для высш. школы / Т. Ю. Юренева. – М.: Академический проект, 2003. – С. 3-12.

Тэма 3. Фарміраванне музеязнаўчай тэрміналогіі

1. Спецыфіка мовы музеязнаўства.
2. Падрыхтоўка музеялагічных слоўнікаў.
3. Выданне перакладных музеялагічных слоўнікаў у Рэспубліцы Беларусь.

Літаратура

1. Гедзімін, Л. А. Руска-беларускі слоўнік музейнай тэрміналогіі / Л. А. Гедзімін ; БДУ, Філалагічны фак., Каф. гісторыі беларускай мовы. – Мінск : БДУ, 2017. – 37 с.
2. Краткий словарь музейных терминов [Сост. А. Б. Закс, Д. А. Равикович, А. М. Разгон, Н. П. Финягина при участии А. Н. Дьячкова, А. В. Кондратова, А. И. Михайловской, У. М. Поляковой] / Министерство культуры РСФСР, Научно-исследовательский институт культуры. – Москва : НИИ культуры, 1974. – 51 с.
3. Краткий словарь музейных терминов // Музеи и памятники культуры в идейно-воспитательной работе на современном этапе / [составитель и научный

редактор А. И. Фролов]. — Москв, 198. — С. 103–153 (Сб. науч. тр. НИИ культуры. Вып. 126).

4. Лещенко, А. Проблемы становления музееведческой терминологии на международном уровне / А. Лещенко // Музей. — 2009. — № 5. — С. 42-46.

5. Музейные термины // Терминологические проблемы музееведения. [Музейные термины] : Сб. науч. тр. / Центр. музей революции СССР; [Редкол.: Т. Г. Шумная (отв. ред.) и др.]. — М., 1986. — С. 36-37.

6. Словарь актуальных музейных терминов // Музеи. — 2009. — № 5. — С. 47–68.

7. Словарь музейных терминов // Терминологические проблемы музееведения. [Музейные термины] : Сб. науч. тр. / Центр. музей революции СССР; [Редкол.: Т. Г. Шумная (отв. ред.) и др.]. — М., 1986. — С. 38-135.

8. Ключевые понятия музеологии: [перевод / составители: André Desvallées и François Mairesse]. - Москва : ИКОМ России, 2012. - 101 с.

Тэма 4. Найноўшыя тэндэнцыі ў разуменні музейнага прадмета. Нематэрыяльныя аб’екты спадчыны ў музеях.

1. Нематэрыяльная культура як аб’ект музеефікацыі. Вызначэнне нематэрыяльнай спадчыны.

2. Нарматыўна-прававое забеспячэнне аховы і захавання нематэрыяльнай спадчыны. Канвенцыя аб ахове нематэрыяльнай культурнай спадчыне і яе сутнасць.

3. Спіс сусветнай нематэрыяльнай спадчыны. Беларускія аб’екты спадчыны ў згаданым спісе.

Літаратура

1. Основы музееведения: Учебное пособие / отв. ред. Э. А. Шулепова. — М.: ЕдиториалУРСС, 2005. — С. 203-209.

2. Каулен, М. Е. Нематериальные объекты наследия в современном музее М. Е. Каулен // От краеведения к культурологии : Рос. ин-ту культурологии – 70 лет : [Сб. науч. ст.] / М-во культуры Рос. Федерации. Рос. ин-т культурологии; [Редкол.: К. Э. Разлогов (отв. ред.) и др.]. — М., 2002. — С.233-241.

3. Каулен, М. Е. Актуализация нематериального наследия: формы и методы / М. Е. Каулен // Культурное наследие: от прошлого - к будущему .– Т. 6. Фундаментальные проблемы культурологии. – Москва; Санкт-Петербург, 2009. – С. 27-39.
4. Каулен М.Е. Роль музея в сохранении и актуализации нематериальных форм наследия / М. Е. Каулен // Культура памяти: Сб. научных статей. МК РФ, Российский институт культурологии. Науч. ред. Э.А. Шулепова. М.: Дрeвлехранилище, 2003.
5. Климов, Л. А. Нематериальное наследие и музей / Л. А. Климов // Музей. – 2013. – № 7. – С. 10–12.
6. Мастеница, Е. Н. Нематериальное наследие как объект музеефикации: теоретико-методологические основания / Е. Н. Мастеница // Культура в евразийском пространстве: традиции и новации. – 2017 – С. 80-85.
7. Конвенция об охране нематериального культурного наследия: принята 17 окт. 2003 г. Генеральной конференцией Организации Объединенных Наций по вопросам образования, науки и культуры [Электронный ресурс] // Организация Объединённых Наций. –
Режим доступа: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/cultural_heritage_conv.shtml. – Дата доступа: 16.05.2022 г.

Тэма 5. Тэарэтычныя праекты стварэння музеяў

1. Праекты стварэння нацыянальнага музея Ф. Адэлунга і Б. Віхмана.
2. Музей у філасофіі М. Ф. Фёдарова.
3. Канцэпцыя «Уяўнага музея» А. Мальро.
4. Канцэпцыя карыснага музея Дж. К. Дана
5. Канцэпцыя жывога музея П. А. Фларэнскага.
6. Праект нацыянальнага музея Т. Зана.
7. Музейныя праекты ў Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.

Літаратура.

1. Аксенычев, О. А. Философия музея Н. Ф. Федорова / О. А. Аксенычев // Музейное дело. Музей – культура – общество. – М., 1992. – С. 91–101. (Сб. науч. тр. / Музей революции. Вып. 21).
2. Герулайтис, Н. А. Смысл и назначение музея в философской концепции Н. Ф. Фёдорова / Н. А. Герулайтис // Музеи Москвы и музеология XX века: Тезисы научной конференции. 25-26 ноября 1997 г. – М.: РГГУ, 1997. – С. 45-46.
3. Грабянчук, І. Музейныя праекты ў Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст. / І. Грабянчук // Спадчына. 2003. - №4-5. – С. 39-45.
4. Гужалоўскі, А. А. Тамаш Зан – аўтар першага беларускага музейнага праекта / А. А. Гужалоўскі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1999. – №3. – С. 60-62.
5. Каспаринская, С. А. Адэлунг Ф. П. / С. А. Каспаринская // Российская музейная энциклопедия: В 2 т. – М., – 2001. – Т. 1. – С. 19.
6. Каспаринская С. А. Вихман Б. П. / С. А. Каспаринская // Российская музейная энциклопедия: В 2 т. – М., – 2001. – Т. 1. – С. 97.
7. Лысикова, О. В. Музеи мира: Учебное пособие к интегрированному курсу «музеи мира» / О. В. Лысикова. – М.: Флинта: наука, 2002. – С. 21–26.
8. Полунина, Н. Основатели, российские просветители / Н. Полунина, А. Фролов. – М., 1990. – 134 с.
9. Муравская, А. А. Первые проекты национального музея в России: предложения Ф. Аделунга и Б. Вихмана / А. А. Муравская // Актуальные проблемы исторического прошлого и современности в общественно-гуманитарных и социорелигиоведческих науках Беларуси, ближнего и дальнего зарубежья: материалы международной научно-теоретической конференции, Витебск, 19–20 апреля 2007 г. / Вит. гос. ун-т; редкол. В. А. Космач (гл. ред.) [и др.]. – Витебск: издательство УО «ВГУ им. П. М. Машерова», 2007. – Ч. 1. – С. 248-350.
10. Равикович, Д. А. Музейные деятели и коллекционеры в России (XVIII нач. XX ст.). / Д. А. Равикович // Музееведение. Концептуальные проблемы музейной энциклопедии. – М., 1990. – С. 13–28.

11. Разгон, А. М. Российский исторический музей (1872 – 1917) / А. М. Разгон // Очерки истории музейного дела в России. – М., 1960. – С. 226–228.
12. Сотникова, С. И. Музеология: пособие для вузов / С. И. Сотникова. – М.: Дрофа, 2004. – С. 109 – 123.
13. Федоров, Н.Ф. Музей, его смысл и назначение /Н. В. Фёдоров // Фёдоров Н. Ф. Сочинения / общ. ред.: А. В. Гулыга; выступ. статья, примеч. и сост. С. Г. Семёновой. – М., 1982. – С. 575 – 606.
14. Фролов А. Основатели российских музеев: Учебное пособие / Рос. гос. гуманит. ун-т. – М., 1991. – 80 с.
15. Цуканова, В. Н. Музей в творчестве П. А. Флоренского // Проблемы теории и методики музейной работы (Музей – наследие – время). – М., 2002. – С. 238–264. (Сб. науч. трудов ГЦМП ИР. Вып. 27.)

Тэма 6. Музейная сетка Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе

1. Этапы фарміравання музейнай сеткі Рэспублікі Беларусь. Перспектывы развіцця музейнай сеткі Рэспублікі Беларусь.
2. Музейная сетка Рэспублікі Беларусь і яе структура.
3. Агульная характарыстыка сеткі музеяў сістэмы Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.
4. Музеі ў сістэме Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.
5. Музеі ў сістэме іншых міністэрстваў і ведамстваў.

Літаратура.

1. Бамбешка, І. І. Дынаміка развіцця краязнаўчых музеяў Беларусі ў савецкі і постсавецкі перыяд / І. І. Бамбешка // Культура. Науча. Творчаства : сб. науч. ст. / Беларус. гос. ун-т культуры и искусств, Беларус. гос. акад. музыкы, Беларус. гос. акад. искусств. – Минск, 2016. – [Вып. 10] : X Международная научно-практическая конференция, Минск, 12 мая 2016 г. – С. 119–124.

2. Гужалоўскі, А. А. Гісторыя музейнай справы Беларусі : вучэбна-метадычны дапаможнік для студэнтаў вышэйшых навучальных устаноў, якія

навучаюцца па спецыяльнасці 1-23 01 12 «Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках)» / А. А. Гужалоўскі. – Мінск : Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, 2012. – С. 273-302.

3. Гужалоўскі, А. А. Музеі Беларусі перад новымі выклікамі стагоддзя / А. А. Гужалоўскі // Беларускі музей. – 2019. – Кастрычнік. – С. 20–24.

4. Гужалоўскі, А. Перспектывы развіцця музейнай сеткі / А. Гужалоўскі // Acta Anniversaria : зб. навук. пр. / Нац. гіст.-культур. музей-запаведнік «Нясвіж». – Нясвіж, 2016. – Т. 2. – С. 256–270.

5. Культура Беларусі: 20 год развіцця, 1991–2011 / С. П. Вінакурава [і інш.] ; ідэя і агул. рэд. А. А. Галкіна, І. Р. Голубевай ; навук. рэд.: І. І. Крук, А. А. Галкін. – Мінск : Ін-т культуры Беларусі, 2012. – С. 163-174.

6. Лапцёнак, І. Б. Сучасныя вектары развіцця музейнай дзейнасці ў дынаміцы сацыяльна-культурных працэсаў (1991–2011) / І. Б. Лапцёнак // Музеі Беларусі: праблемы, перспектывы, інавацыі: экспазіцыйна-выставачная дзейнасць : навук.-метад. зб. / Ін-т культуры Беларусі ; уклад., пер. з рус. мовы, агул. рэд. І. Б. Лапцёнак. – Мінск, 2012. – С. 27–36.

7. Музеі Беларусі / [рэдакцыйны савет: Г. П. Пашкоў, Л. В. Календа, М. Г. Нікіцін]. – Мінск : Беларуская Энцыклапедыя, 2008. - 559 с.

8. Музеи по областям и г. Минску [Электронный ресурс] // Национальный статистический комитет Республики Беларусь. – Режим доступа: <https://www.belstat.gov.by/ofitsialnaya-statistika/socialnaya-sfera/kult/>. – Дата доступа: 10.12.2020.

9. Музеі ўстаноў адукацыі Рэспублікі Беларусь : даведнік / Рэсп. цэнтр экалогіі і краязнаўства ; рэдкал.: А. У. Ануфровіч, А. Я. Кравец, К. А. Борбут. – Мінск : Пачатк. шк., 2019. – 192 с.

10. Музеі ўстаноў адукацыі Рэспублікі Беларусь : даведнік / Рэсп. цэнтр экалогіі і краязнаўства ; рэдкал.: А. У. Ануфровіч, А. Я. Кравец, К. А. Борбут. – Мінск : Пачатк. шк., 2019. – 192 с.

11. Савіцкі, Г. У. Ведамасныя музеі Беларусі на сучасным этапе / Г. У. Савіцкі // Куляшоўскія чытанні : матэрыялы Міжнароднай навукова-

практычнай канферэнцыі, 26–27 красавіка 2007 г. / [рэдкалегія: В. І. Рагаўцоў і інш.]. – Магілёў, 2007. – С. 224–227.

Тэма 7. Навукова-фондавая дзейнасць музея

1. Фонды музея і іх спецыфіка.
2. Музейныя фонды як сістэма. Арганізацыя музейных фондаў.
3. Камплектаванне музейных фондаў.
4. Улік музейных фондаў.
5. Вывучэнне музейных прадметаў і калекцый.
6. Захаванне музейных фондаў.

Літаратура:

1. Здасюк, Н. М. Інфармацыйна-захавальніцкія рэсурсы музеяў Рэспублікі Беларусь у 90-я гг. XX ст. / Н. М. Здасюк // Веснік БДУ. – Сер. 3. – 2006. – № 2. – С. 20–23.
2. Здасюк, Н. М. Камплектаванне музейных фондаў як сродак пашырэння крыніцазнаўчай базы гістарычных даследаванняў / Н. М. Здасюк // XXI век: актуальныя праблемы історычнай навуцы: матэрыялы міжнароднага навучнага канферэнцыянага з’яднання, прысвечанага 70-летняму юбілею іст. фак. БГУ, Мінск, 15–16 апр. 2004 г. – Мінск, 2004. – С. 102–104.
3. Изучение и научное описание памятников материальной культуры [Сб. статей. Сост. и ред. А. М. Разгон (отв. ред.) и Н. П. Финягина]. – М.: НИИК, 1972. – 272 с.
4. Изучение музейных коллекций. – М., 1974. – (Сб. науч. тр. / НИИ культуры; Вып. 21).
5. Інструкцыі аб парадку камплектавання, уліку, навуковай апрацоўцы, захаванні і выкарыстанні прадметаў Музейнага фонда РБ. – Мн.: Б. и., 2007. – 67 с.
6. Музееведение. Музеи исторического профиля: Учебн. пособие для вузов па спец. «История» / Под ред. К. Г. Левыкина, В. Хербста. – М.: Высш. шк., 1988. – С. 73-194.

7. Навуковая апрацоўка музейных прадметаў. Пісьмовыя і фотадакументальныя помнікі: Навук.-метад. зб. / Уклад М. В. Казанцава Мн.:БелППК, 1999. – 98 с.
8. Научная обработка музейных предметов: Науч.-метод. зб. / Упр. культуры Могилёвского облисполкома, Могилёв. обл. краевед. музей; [А. А. Седин и др.]. – Могилёв: Обл. укруп. тип., 2003. – 224 с.
9. Основы музееведения: Учебное пособие / отв. ред. Э. А. Шулепова. – М.: ЕдиториалУРСС, 2005. – С. 224-258.
10. Шляхтина, Л. М. Основы музейного дела: теория и практика. Учебн. пособие / Л. М. Шляхтина. – М.: Высш. школа, 2005. – С. 87-111.
11. Юренева, Т.Ю. Музееведение: учебник для высшей школы / Т. Ю. Юренева. – М.: Академический проект, 2003. – С. 362-426.

Тэма 8. Навукова-даследчая дзейнасць музея ў галіне музейнай камунікацыі.

1. Вызначэнне тэрміна «музейная камунікацыя».
2. Даследаванні ў час падрыхтоўкі музейнай экспазіцыі. Сувязь у іншымі даследаваннямі.
3. Даследаванні ў галіне музейнай псіхалогіі.
4. Даследаванні ў галіне музейнай педагогікі.

Літаратура.

1. Коваль М. Когда вы делаете экспозицию (советы психолога) // Советский музей. – 1990. – №1. – 17–18, 39.
2. Левыкин К. Г., Разгон А. М. Экспозиция музея и историческая наука (К 100-летию первой экспозиции Гос. Исторического музея) // История СССР. – 1984. – №3. – С. 66–76.
3. Модернизация музейных экспозиций как предмет музееведческого исследования. – М., 1989. – 24 с. (Сер.: Музейное дело и охрана памятников: Обзор информ. / ГБЛ. НИО Ифоркультура. Вып. 6.).

4. Основы музееведения: Учебное пособие / Отв. ред. Э. А. Шулёпова. – М.: Едиториал УРСС, 2005. – СС. 400 – 437.
5. Психология музейная // Терминологические проблемы музееведения: (Тр. / Центр. музей Революции СССР) – М., 1986. – СС. 104.
6. Финягина Н. П. Научная подготовка музейных предметов при создании экспозиции в музеях исторического профиля // Проблемы экспозиционной и научно-просветительской работы музеев. – М., 1982. – С. 26–43. (Гос. исторический музей)

Тэма 9. Інфармацыйныя тэхналогіі ў музейнай справе.

1. Музейная справа як інфармацыйны працэс.
2. Рэсурсы культурныя і рэсурсы інфармацыйныя.
3. Музейныя інфармацыйныя сістэмы і іх вытворныя.
4. Электронныя выданні на CD-ROM.
5. Музейныя вэб-сайты.
6. Віртуальныя экспанаты.

Літаратура:

1. Бойко, А. Г. Информационно-коммуникационные технологии в музейно-педагогической деятельности: Учебн. пособие / А. Г. Бойко. – СПб.: ООО «Типография «ИТ-Принт», 2007. – 136 с.
2. Гужалоўскі, А. А. Новыя тэхналогіі ў музеі / А. А. Гужалоўскі // Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. – 2012. – № 2. – С. 136–145.
3. Ноль, Л. Я. Информационные технологии в деятельности музея: учебное пособие для высших учебных заведений, обучающихся по специальности 021000 — Музеология / Л. Я. Ноль. - Москва : РГГУ, 2007. - 203, [1] с.
4. Музеі і культурная спадчына як частка глабальнай інфармацыйнай прасторы = Museums and Cultural Heritage as Part of Global Information Space: Матэрыялы

міжнар. канф., Мінск-Полацк, 8-11 крас. 2002 г. / Уклад.: А. Б. Сташкевіч, Т. А. Джуматаева. – Б.м., [2002].

5. Музей будущего: информационный менеджмент / АНОК «Музей будущего», Рос. ин-т культурологии и др.; сост. А. В. Лебедев. – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – 320 с.

6. Музей и новые технологии: сб. науч. тр. / М-во культуры РФ. Рос. акад. наук. Рос. ин-т культурологии; сост. и науч. ред. Н. А. Никишин. – М., 1999. – 216 с.

7. Основы музееведения: Учебное пособие / отв. ред. Э. А. Шулепова. – М.: ЕдиториалУРСС, 2005. – СС. 464-454.

8. Культурная спадчына і інфармацыйныя тэхналогіі на постсавецкай прасторы: Матэрыялы Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі. Мінск-Мір-Нясвіж, 10-14 мая 2011 г. / уклад. І. Б. Лапцёнак. – Мінск: Белпрынт, 2011. – 220 с.

4.2. Тэставыя заданні

1. Упершыню тэрмін «музейная педагогіка» скарыстаў:

- а) Г. Керкенштэйн;
- б) Г. Фройдэнталь,*
- в) А. Ліхтварк;
- г) М. Д. Бартрам.

2. Аўтар першага дзіцячага музея ў Расійскай імперыі:

- а) А. У. Зяленка,*
- б) Ф. И. Шміт;
- в) І. Д. Цвятаеў;
- г) М. Д. Бартрам.

3. Кансервацыя і рэканструкцыя аб'ектаў жывёльнага свету гэта:

- а) эпіграфія;

- б) анастылоз;
- в) таксідэрма;*
- г) стагнацыя.

4. Твор экспазіцыйнага мастацтва з аб'ёмным пярэднім планам і жывапісным заднім называецца:

- а) дыяграма;
- б) панарама;
- в) дыярама;*
- г) піларама.

5. Выстава, прысвечаная якой-небудзь знамянальнай падзеі ці нараджэнню славутага чалавека, называецца:

- а) тэматычная;
- б) мемарыяльная;
- в) святочная;
- г) юбілейная.*

6. Часовая экспазіцыя называецца:

- а) панарама;
- б) вернісаж;
- в) выстава;*
- г) галерэя.

7. Камплектаванне музейных фондаў па вызначанай тэматыцы называецца:

- а) сістэматычнае;
- б) тэматычнае;*
- в) выпадковае;
- г) пастаяннае.

8. Калекцыя разнародных прадметаў, аб'яднаных адной тэмай, называецца:

- а) сістэматычныя;
- б) мастацкія;
- в) прыватныя;
- г) тэматычныя.*

9. Калекцыі разнародных прадметаў прысвечаныя славутай асобе:

- а) тэматычная;
- б) сістэматычная;
- в) мемарыяльная;*
- г) прыватная.

10. Тэарэтычнай асновай навукова-фондавай работы з'яўляецца:

- а) тэорыя музейнай тэзаўрацы;*
- б) тэорыя музейнай камунікацыі;
- в) тэорыя музейнай прэзентацыі;
- г) тэорыя дакументавання*.

11. Колькі аднолькавых прадметаў могуць захоўвацца ў асноўным фондзе:

- а) 5;*
- б) 3;
- в) 2;
- г) 7.

12. Закон Рэспублікі Беларусь «Аб музеях і музейным фондзе» прыняты ў:

- а) 1992 г.;
- б) 1996 г.;
- в) 1999 г.;
- г) 2005 г.*

13. Суправаджальны тэкст да кожнага экспаната называецца:

- а) апісанне;
- б) анатацыя;*
- в) подпіс;
- г) надпіс.

14. Музей пад адкрытым небам называецца:

- а) хутар;
- б) скансэн;*
- в) экамузей;
- г) сад скульптур.

15. Скансэн – гэта:

- а) этнаграфічны музей;
- б) гісторыка-мастацкі музей;
- в) літаратурна-мемарыяльны музей;
- г) музей пад адкрытым небам.*

16. Месца захавання музейных збораў і калекцый:

- а) скарбніца;
- б) рызніца;
- в) фондасховішча;*
- г) бомбасховішча.

17. Прыналежнасць музея да навуковай дысцыпліны – гэта:

- а) від;
- б) тып;
- в) профіль;*
- г) раздзел.

18. Краязнаўчы музей адносіцца да:

- а) гістарычных;
- б) мемарыяльных;
- в) комплексных;*
- г) этнаграфічных.

19. Вобразна-сюжэтны метады выкарыстоўваецца ў:

- а) гістарычных музеях;
- б) літаратурных;*
- в) этнаграфічных;
- г) мемарыяльных.

20. Сукупнасць музейных прадметаў, аб'яднаных адной ці некалькімі роднаснымі прыкметамі, гэта:

- а) музейны фонд;
- б) музейны збор;
- в) музейная калекцыя;*
- г) музейная скарбніца.

21. Хайматмузеум – гэта:

- а) музей прыроды;
- б) музей мясцовага края;*
- в) гістарычны музей;
- г) музей рамёстваў.

22. Аўтар канцэпцыі карыснага музея:

- а) А. Мальро;
- б) М. Ф. Фёдараў;
- в) Дж. К. Дана;*
- г) П. А. Фларэнскі.

23. Стваральнікам першага экамузея быў:

- а) А. Хаселіўс;
- б) Ж. А. Рыўер;*
- в) Ю. дэ Варын;
- г) Г. Фройдэнталь.

24. Першы экамузей створаны ў:

- а) Канадзе;
- б) Францыі;*
- в) ЗША;
- г) Швецыі.

25. Першы дзіцячы музей створаны ў:

- а) Велікабрытаніі;*
- б) ЗША;
- в) Германіі;
- г) Расіі.

26. Музейная педагогіка ўзнікла ў:

- а) ЗША;
- б) Францыі;
- в) Германіі;*
- г) Расіі.

27. Музей цацкі ў Маскве заснаваў:

- а) А. У. Зеленка;
- б) Ф. І. Шміт;
- в) М. Д. Бартрам;*
- г) Г. Фрондэнталь.

28. Тэарэтычная аснова навукова-асветнай дзейнасці музея:

- а) музейная педагогіка;*
- б) музейная камунікацыя;
- в) музейная тэзаўрацыя;
- г) музейная прэзентацыя.

29. Якія з пералічаных відаў дзейнасці адносяцца да навукова-асветніцкай дзейнасці музея:

- а) падрыхтоўка экскурсіі;*
- б) распрацоўка навуковай канцэпцыі;
- в) вывучэнне музейнага прадмета;
- г) камплектаванне музейных фондаў.

30. Які з пералічаных відаў дзейнасці не адносяцца да навукова-асветнай дзейнасці:

- а) экскурсія;
- б) лекцыя;
- в) музейнае свята;
- г) камплектаванне.*

31. Сярэдняя тэмпература захавання музейных фондаў:

- а) 15° С;
- б) 17° С;
- в) 21° С;
- г) 18° С.*

32. Адносная вільготнасць ў фондах павінна быць:

- а) 50 %;
- б) 55 %;*
- в) 60 %;
- г) 65 %.

33. Завяршальны этап распрацоўкі навуковага праекта экспазіцыі – гэта:

- а) навуковая канцэпцыя;
- б) разгорнутая тэматычная структура;
- в) мастацкая канцэпцыя;
- г) ТЭП.*

34. Захаванне музейнага збору ў адным фондасховішчы называецца:

- а) тэматычнае;
- б) комплекснае;*
- в) схематычнае;
- г) сістэматычнае.

35. Захаванне музейнага збору па калекцыях у розных фондасховішчах называецца:

- а) комплекснае;
- б) сістэмнае;
- в) асобнае;*
- г) тэматычнае.

36. Тэарэтычная аснова навукова фондавай работы – гэта:

- а) музейная камунікацыя;
- б) музейная тэзаўрацыя;*
- в) музейная педагогіка;
- г) музейная інтэрпрэтацыя.

37. Аўтар вобразна-сюжэтнага метаду пабудовы экспазіцыі:

- а) А. М. Разгон;
- б) А. Ліхтварк;
- в) Т. М. Палякоў;*

г) 3. Странскі.

38. Экспазіцыя з калекцыйным паказам называецца:

- а) тэматычная;
- б) сістэматычная;*
- в) ансамблевая;
- г) ландшафтная.

39. Раскладка праводзіцца пасля стварэння:

- а) навуковай канцэпцыі;
- б) РТС;*
- в) ТЭП;
- г) мастацкай канцэпцыі.

40. У якой экспазіцыі прадметы выстаўляюцца ў звычайным асяроддзі:

- а) тэматычная;
- б) сістэматычная;
- в) ансамблевая;*
- г) ландшафтная.

41. Як падзяляецца музейная аўдыторыя:

- а) дзённая;
- б) ўчарашняя;
- в) патэнцыяльная;*
- г) індывідуальная.

42. Да камплектавання музейных фондаў адносяцца:

- а) экскурсія;
- б) вернісаж;
- в) закупка;*

г) лекцыя.

43. Да вивучэння музейнай аўдыторыі адносяцца:

а) анкетаванне;*

б) экскурсія;

в) закупка;

г) сістэматызацыя.

44. Вылучыце адзін з этапаў вивучэння музейных прадметаў:

а) сарціроўка;

б) атрыбуцыя;*

в) упакоўка;

г) загартоўка.

45. Пошук фінансавых сродкаў на рэалізацыю некамерцыйных праектаў у музеі гэта:

а) фандрэйзінг;*

б) піарынг;

в) масянінг;

г) інтэрнэт.

46. Тэарэтычная аснова экспазіцыйна-выставачнай дзейнасці:

а) музейная педагогіка;

б) музейная камунікацыя;*

в) музейная тэзаўрацыя;

г) музейнае дакументаванне.

47. Самай распаўсюджанай формай навукова-асветніцкай работы з'яўляецца:

а) музейны гурток;

б) экскурсія;*

- в) лекцыя;
- г) музейнае свята.

48. У музейных фондах працуюць:

- а) экскурсаводы;
- б) таксідэрмісты;
- в) захавальнікі;*
- г) музейныя педагогі.

50. Першым тэрмін «музей» у адносінах да прыватных калекцый скарыстаў:

- а) П. Джовіа;*
- б) Дж. Вазары;
- в) Д. Грымані;
- г) К. Медзічы.

62. Міжнародны Савет музеяў (ICOM) заснаваны ў:

- а) 1946 г.;*
- б) 1949 г.;
- в) 1953 г.;
- г) 1986 г.

65. Аўтар даследавання «Музей музеяў»:

- а) І. Д. Майер;
- б) К. Найкель;
- в) В. Валенціні;*
- г) С. фон Кічэберг.

67. Канцэпцыю жывога музея прапанаваў:

- а) П. А. Фларэнскі;*
- б) М. Ф. Фёдараў;
- в) Дж. Дана;

г) А. Мальро.

68. Слова «музей» паходзіць ад грэчаскага:

- а) храм муз;*
- б) храм мужа;
- в) мужчынскі дом;
- г) храм музыкі.

69. Аўтар манаграфіі «Музеяграфія» 1727 г.:

- а) К. Найкель;*
- б) С. фон Кічэберг;
- в) І. Грэсэ;
- г) І. Д. Майер.

70. Музейная калекцыя гэта частка:

- а) экспазіцыі;
- б) фондаў;*
- в) музея;
- г) выставы.

71. Да якасцяў музейнага прадмета адносяць:

- а) крэатыўнасць;
- б) рэпрэзентатыўнасць;*
- в) папулярнасць;
- г) навуковасць.

72. Да якасцяў музейнага прадмета адносяць:

- а) атрактыўнасць;*
- б) крэатыўнасць;
- в) захаванасць;

г) паспяховасць.

73. Да якасцяў музейнага прадмета адносяць:

- а) экспрэсіўнасць;*
- б) захаванасць;
- в) зразумеласць;
- г) папулярнасць.

74. Да якасцяў музейнага прадмета адносяць:

- а) інфарматыўнасць.*
- б) крэатыўнасць;
- в) захаванасць;
- г) навуковасць.

76. Да метадаў пабудовы экспазіцыі адносяць:

- а) тэматычны;*
- б) схематычны;
- в) матэматычны;
- г) антычны;

77. Да метадаў пабудовы экспазіцыі адносяць:

- а) схематычны;
- б) сістэматычны;*
- в) прадметны;
- г) праблемны.

78. Да метадаў пабудовы экспазіцыі адносяць:

- а) ансамблевы;*
- б) індывідуальны;
- в) аўтарскі;

г) приватны.

79. Да метадаў пабудовы экспазіцыі адносяць:

- а) сценічны;
- б) архітэктурны;
- в) вобразна-сюжэтны;*
- г) тэатральна-відовішчны.

80. Да прынцыпаў пабудовы экспазіцыі адносяць:

- а) крэатыўнасць;
- б) пазітыўнасць;
- в) эфектыўнасць;
- г) універсальнасць.*

81. Да прынцыпаў пабудовы экспазіцыі адносяць:

- а) прадметнасць;*
- б) рашучасць;
- в) эфектыўнасць;
- г) атрактыўнасць.

82. Да прынцыпаў пабудовы экспазіцыі адносяць:

- а) атрактыўнасць;
- б) навуковасць;*
- в) аб'ектыўнасць;
- г) эфектыўнасць.

83. Да прынцыпаў пабудовы экспазіцыі адносяць:

- а) гістарызм;*
- б) крэатыўнасць;
- в) эмацыйнасць;

г) рэпрэзентатыўнасць.

84. Да прынцыпаў пабудовы экспазіцыі адносяць:

- а) ідэйнасць;*
- б) эфектыўнасць;
- в) аб'ектыўнасць;
- г) эмацыйнасць.

85. Да прынцыпаў пабудовы экспазіцыі адносяць:

- а) даходлівасць;*
- б) эмацыйнасць.
- в) эфектыўнасць;
- г) крэатыўнасць.

86. Беларускі даследчык, спецыяліст у галіне музейнага менеджмента і маркетынга:

- а) А. Б. Сташкевіч;
- б) В. М. Мірончык;
- в) А. К. Рак;
- г) А. М. Калбаска.*

87. Беларускі даследчык, спецыяліст у галіне музейнай інфарматыкі:

- а) А. Б. Сташкевіч;
- б) В. М. Мірончык;
- в) А. К. Рак;*
- г) А. М. Калбаска.

88. Беларускі даследчык, спецыяліст у галіне музейнай экспазіцыі:

- а) А. Б. Сташкевіч;*
- б) В. М. Мірончык;
- в) А. К. Рак;

г) А. М. Калбаска.

89. Беларускі даследчык, спецыяліст у галіне музейнай педагогікі:

а) А. Б. Сташкевіч;

б) В. М. Мірончык;*

в) А. К. Рак;

г) А. М. Каўбаска.

90. Прадметы, якія маюць навуковую, мастацкую, мемарыяльную ці гістарычную каштоўнасць і маюць значнасць для выкарыстання ў музеі, гэта:

а) рарытэты;

б) музейныя прадметы;

в) прадметы музейнага значэння;*

г) экспанаты.

91. Патрапіўшы ў музей прадмет, музейнага значэння, прыняты на ўлік і захаванне і прайшоўшы навуковую апрацоўку становіцца:

а) рарытэтам;

б) музейным прадметам;*

в) фетышам;

г) экспанатам.

92. Спалучэнне паказу і расказу пад час агляду экспазіцыі – гэта:

а) лекцыя;

б) экскурсія;*

в) музейны урок;

г) музейна-педагагічны занятак.

93. Аўтар тэарэтычнага музеязнаўства:

а) М. Б. Гнядоўскі;

- б) А. М. Разгон;
- в) З. Странскі;*
- г) І. Неўступны.

94. У склад тэарэтычнага музеезнаўства ўваходзіць:

- а) тэорыя дакументавання;*
- б) камплектаванне музейных збораў;
- в) вывучэнне музейных прадметаў і калекцый;
- г) інтэрпрэтацыя музейных прадметаў.

95. У склад тэарэтычнага музеезнаўства ўваходзіць:

- а) тэорыя тэзаурацыі;*
- б) музейная педагогіка;
- в) інтэрпрэтацыя музейных прадметаў;
- г) каталагізацыя.

96. У склад тэарэтычнага музеезнаўства ўваходзіць:

- а) тэорыя камунікацыі;*
- б) каталагізацыя;
- в) пашпартызацыя;
- г) камплектаванне.

101. Тыповым музейным прадметам лічыцца:

- а) прадмет, які адлюстроўвае тыповую з'яву і мае якасці, характэрныя для вялікай колькасці прадметаў;*
- б) прадмет, які адлюстроўвае тыповую з'яву і які захаваўся ў адным экзэмпляры;
- в) прадмет, які адлюстроўвае тыповую з'яву;
- г) своеасаблівы і непаўторны твор мастацтва.

102. Аўтар тэорыі музейнай камунікацыі:

- а) Д. Камерон;*

- б) З. Странські;
- в) Й. Бенеш;
- г) В. Глузінські.

103. Квебекская дэкларацыя новай музейналогіі прынята ў:

- а) 1979 г.;
- б) 1984 г.*
- в) 1986 г.;
- г) 1989 г.

104. Да метадаў пабудовы экспазіцыі адносяць:

- а) ландшафтны,*
- б) архітэктурны;
- в) літаратурны;
- г) тэатральна-відовішчны.

105. Канадскі музейзнаўства Д. Ф. Камерон з'яўляецца аўтарам:

- а) тэорыі музейнай тэзаўрацыі;
- б) тэорыі музейнай дакументацыі;
- в) тэорыі музейнай камунікацыі,*
- г) тэорыі музейнай інтэрпрытацыі.

106. Юрыдычная ахова музейных фондаў і правоў музея на прадметы і на звесткі, атрыманыя ў выніку навуковага вывучэння музейных калекцый, гэта:

- а) камплектаванне музейных фондаў;
- б) вывучэнне музейных фондаў;
- в) улік музейных фондаў,*
- г) каталагізацыя.

107. Вынікі навуковага вывучэння музейных прадметаў заносзяцца ў:

- а) кнігу паступленняў;
- б) картатэку;
- в) інвентарную кнігут калекцыі;*
- г) ахоўную кнігу.

108. Апошні дакумент мастацкага праекта экспазіцыі гэта:

- а) ТЭП;
- б) мантажныя лісты;*
- в) эскізны праект;
- г) навуковая канцэпцыя.

109. Дакументы, якія ствараюцца пад час уліку фондаў называюцца:

- а) фондавая дакументацыя;
- б) уліковая дакументацыя;*
- в) музейная дакументацыя;
- г) унутраная дакументацыя.

110. Навукова-арганізаваная сукупнасць матэрыялаў, якія захоўваюцца ў музеях, называецца:

- а) музейная экспазіцыя;
- б) музейныя фонды;*
- в) музейныя калекцыі;
- г) музейныя зборы.

111. Вылучыце адзін з асноўных этапаў вывучэння музейных прадметаў:

- а) сарціроўка;
- б) інтэрпрытацыя;*
- в) упакоўка;
- г) загартоўка.

114. Да навуковай канцэпцыі экспазіцыі адносяцца:

- а) ТЭП;*
- б) мантажныя лісты;
- в) экспазіцыйнае вырашэнне;
- г) эскізны праект.

115. Да навуковай канцэпцыі экспазіцыі адносяцца:

- а) тэматычная структура;*
- б) мантажныя лісты;
- в) экспазіцыйнае вырашэнне;
- г) эскізны праект.

116. Да навуковай канцэпцыі экспазіцыі адносяцца:

- а) мантажныя лісты;
- б) эскізны праект;
- в) навуковая канцэпцыя;*
- г) экспазіцыйны сцэнарый.

117. Да копій адносяцца:

- а) фотаздымкі;
- б) макеты;*
- в) дыярамы;
- г) схемы.

120. Дакладная копія прадмета, выкананая з матэрыялу сапраўднага прадмета і ў такіх самых памерах гэта:

- а) муляж;
- б) мадэль;
- в) макет;
- г) новатвор.*

121. Копія прадмета, якая дакладна паўтарае памер, форму, колер і фактуру прадмета гэта:

- а) муляж;*
- б) мадэль;
- в) макет;
- г) наватвор.

122. Узнаўленне знешняга выгляду аб'екта ў вызначаным маштабе:

- а) муляж;
- б) мадэль;
- в) макет;*
- г) наватвор.

123. Аб'ёмна-аптычная копія рэальнага аб'екта:

- а) дыярама;
- б) галаграма;*
- в) мадэль;
- г) муляж.

124. Навукова-абгрунтаваны парадак групіроўкі і арганізацыі экспазіцыйных матэрыялаў у экспазіцыі называецца:

- а) прынцып пабудовы экспазіцыі;
- б) метады пабудовы экспазіцыі;*
- в) спосаб пабудовы экспазіцыі;
- г) вынік пабудовы экспазіцыі.

125. Музейны прадмет, патрапіўшы ў экспазіцыю і звязаны з іншымі музейнымі прадметамі становіцца:

- а) знакам;
- б) фетышом;

в) експанатам;*

г) прадметам музейнага значэння.

126. Да экспазіцыйнага абсталявання адносіцца:

а) шафы;

б) скрыні;

в) вітрыны;*

г) крэслы.

129. Абсталяванне, якое выкарыстоўваецца для паказу музейных прадметаў называецца:

а) фондавае абсталяванне;

б) музейнае абсталяванне;

в) экспазіцыйнае абсталяванне;*

г) інжынерна-тэхнічнае абсталяванне.

130. Абсталяванне, якое выкарыстоўваецца для захавання музейных прадметаў называецца:

а) фондавае абсталяванне;*

б) музейнае абсталяванне;

в) кспазіцыйнае абсталяванне;

г) інжынерна-тэхнічнае абсталяванне.

131. Да клубных форм навукова-асветнай работы адносяцца:

а) экскурсіі;

б) лекцыі;

в) гурткі;*

г) семінары.

133. Асноўны метады правядзення музейна-педагагічных заняткаў гэта:

- а) лекцыя;
- б) урок;
- в) гульня;*
- г) студыя.

134. Да клубных форм навукова-асветнай работы адносяцца:

- а) лекцыі;
- б) клубы;*
- в) семінары;
- г) вернісажы.

4.3. Пытанні да заліку

1. Вызначэнне музейнаўства як навуковай дысцыпліны.
2. Аб'ект і прадмет музейнаўства.
3. Падыходы да вызначэння прадмета музейнаўства.
4. Праблематыка музейнаўства.
5. Мова музейнаўства. Выданне тэрміналагічных слоўнікаў па музейнаўству.
6. Метады музейнаўства.
7. Месца музейнаўства ў сістэме навук.
8. Структура музейнаўства. Агульная характарыстыка.
9. Гісторыя музейнай справы як структурная частка музейнаўства.
10. Тэорыя музейнаўства як структурная частка навукі.
11. Музейнае крыніцазнаўства як структурная частка навукі
12. Практычнае музейнаўства як структурная частка навукі
13. Перыядызацыя музеалогіі і яе спецыфіка.
14. Канцэпцыя «музейнай рэвалюцыі».
15. Эмансіпацыя музеалогіі як аснова перыядызацыі.
16. Асноўныя этапы фарміравання музейнаўства як навуковай дысцыпліны.
17. Фарміраванне музейнаўства як навукі ў СССР і на постсавецкай прасторы.

18. Фарміраванне музеязнаўства як навукі ў краінах Усходняй Еўропы.
19. Фарміраванне музеязнаўства як навукі ў краінах Заходняй Еўропы і Паўночнай Амерыкі.
20. Фарміраванне музеязнаўства як навукі ў Беларусі.

4.4. Пытанні да экзамену

1. Азначэнне музеязнаўства як навуковай дысцыпліны.
2. Аб'ект і прадмет музеязнаўства. Падыходы да азначэння прадмета музеязнаўства.
3. Мова музеязнаўства. Выданне тэрміналагічных слоўнікаў.
4. Метады музеязнаўства.
5. Месца музеязнаўства ў сістэме навук.
6. Праблемнае поле музеязнаўства.
7. Структура музеязнаўства.
8. Перыядызацыя музеалогіі і яе спецыфіка.
9. Канцэпцыя «музейнай рэвалюцыі».
10. Эмансіпацыя музеалогіі як аснова перыядызацыі.
11. Асноўныя этапы фарміравання музеязнаўства як навуковай дысцыпліны.
12. Фарміраванне музеязнаўства як навукі ў СССР і на постсавецкай прасторы.
13. Фарміраванне музеязнаўства як навукі ў краінах Усходняй Еўропы.
14. Фарміраванне музеязнаўства як навукі ў краінах Заходняй Еўропы і Паўночнай Амерыкі.
15. Фарміраванне музеязнаўства як навукі ў Беларусі.
16. Праект стварэння нацыянальнага музея Ф. Адэлунга.
17. Праект стварэння нацыянальнага музея Б. Віхмана
18. Музей у філасофіі М. Ф. Фёдарова.
19. Канцэпцыя “уяўнага музея” А. Мальро.
20. Канцэпцыя карыснага музея Дж. К. Даны.
21. Канцэпцыя жывога музея П. А. Фларэнскага.

22. Праект сварэння нацыянальнага музея Т. Зана.
23. Гістарыяграфія музейнага прадмета.
24. Вызначэння музейнага прадмета. Асноўныя ўласцівасці музейнага прадмета. Паняцце “музеальнасць”.
25. Навуковая, гістарычная, мемарыяльная, эстэтычная (мастацкая) і музейная каштоўнасць.
26. Функцыі музейнага прадмета.
27. Класіфікацыя музейных прадметаў.
28. Узнаўленні музейных прадметаў (копіі, муляжы, макеты, злёпкі, рэпрадукцыі, мадэлі, галаграмы).
29. Музейны прадмет як аснова музейнай камунікацыі.
30. Найноўшыя тэндэнцыі ў разуменні музейнага прадмета. Нематэрыяльныя аб’екты спадчыны ў музеях.
31. Праблема вызначэння крыніцы.
32. Аб’ект і прадмет музейнага крыніцазнаўства.
33. Традыцыйнае і нетрадыцыйнае крыніцазнаўства.
34. Класіфікацыя крыніц. Прынцыпы класіфікацыі.
35. Выяўленне і пошук крыніц (эўрыстыка)
36. Высветленне паходжання крыніц.
37. Крыніцазнаўчы аналіз (герменэўтыка).
38. Крыніцазнаўчы сінтэз.
39. Тэорыі паходжання музеяў.
40. Узнікненне і фарміраванне музея як сацыяльнага інстытута.
41. Трансфармацыя сэнсу музея ў гісторыі. Вызначэнне музея.
42. Сацыяльныя функцыі музея.
43. Класіфікацыя і тыпалогія музеяў. Крытэрыі для вылучэння класіфікацыйных груп. Паняцце музейнай сеткі.
44. Тыпалогія музея па спосабу здзяйснення музеямі функцыі дакументавання (дамінантнаму тыпу захоўваемай музеём спадчыны).
45. Падзел музеяў па арганізацыйных тыпах.

46. Профільная класіфікацыя музеяў.
47. Класіфікацыя музеяў па катэгорыям культурнай значнасці, відам уласнасці і прававому статусу.
48. Эвалюцыя ўяўленняў аб помніку. Азначэнне паняцця “помнік”.
49. Сутнасць і змест помніка. Суадносіны паняццяў “помнік” і “музейны прадмет”.
50. Сутнасць і асаблівасці метадыкі музейнага помнікаў.
51. Сутнасць тэорыі дакументавання. Метадыка музейнага дакументавання.
52. Сутнасць тэорыі тэзаўрыравання. Метадыка пазнання каштоўнасці музейных прадметаў.
53. З’яўленне камунікацыйных уяўленняў у музейназнаўстве. Мадэлі музейнай камунікацыі.
54. Тэорыя музейнай камунікацыі.

5. ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ

5.1. Тэматычны план вучэбнай дысцыпліны

Назвы раздзелаў, тэмы	Колькасць аўдыторных адзін			Форма кантролю ведаў
	лекцый	семінар. заняткі	Колькасць гадзін КРС	
Уводзіны	0.5			
Раздзел I. Агульная тэорыя музеязнаўства (метамузеалогія)				
Тэма 1. Гісторыя станаўлення музеязнаўства як навуковай дысцыпліны	4		2	Канспектаванне прац па музеязнаўству, напісанне эсэ
Тэма 2. Музеязнаўства як навуковая дысцыпліна	3,5		2	Канспектаванне прац па музеязнаўству, напісанне эсэ
Тэма 3. Мова музеязнаўства	1		2	Складанне праекту тэрміналагічнага слоўніка
Тэма 4. Метад музеязнаўства	1			
Тэма 5. Месца музеязнаўства ў сістэме навуковых ведаў	1			
Тэма 6. Фарміраванне ўяўленняў аб спецыфічнасці музейнага прадмета	2			
Тэма 7. Музейны прадмет у структуры музейнай справы	4	4		

Тэма 8. Найноўшыя тэндэнцыі ў разуменні музейнага прадмета	1		2	Падрыхтоўка і праверка электроннай прэзентацыі
Тэма 9. Музейнае крыніцазнаўства		4		Выступленне на семінары
Раздзел II. Тэарэтычнае музейзнаўства				
Тэма 10. Транфармацыя сэнсу музея ў гісторыі	1		2	Напісанне эсэ, падрыхтоўка і праверка электроннай прэзентацыі
Тэма 11. Культурная і сацыяльная сутнасць музея	2	4	2	Напісанне эсэ, падрыхтоўка і праверка электроннай прэзентацыі
Тэма 12. Тэорыя дакументавання ў музейзнаўстве	1			
Тэма 13. Тэорыя тэзаўрыравання ў музейзнаўстве	1			
Тэма 14. Тэорыя камунікацыі ў музейзнаўстве	4	4		
Раздзел III. Прыкладное музейзнаўства (музеаграфія)				
Тэма 15. Музеаграфія ў сістэме ведаў аб музеі	1			
Тэма 16. Навукова-фондавая дзейнасць музея	2		2	Выступленне на семінары, праверка творчых заданняў, праверка электроннай прэзентацы
Тэма 17. Навуковае і	2	4		

мастацкае праектаванне музейнай экспазіцыі				
Тэма 18. Музейная педагогіка як метадалогія і методыка рэалізацыі адукацыйна-выхаваўчай функцыі музея	2	4		
Тэма 19. Навукова-даследчая дзеясць музея	2		2	Праверка творчых заданняў, праверка электроннай прэзентацы
Тэма 20. Арганізацыйна- кіраўнічыя асновы дзейнасці музея	2			
Тэма 21. Новыя тэхналогіі ў музейнай справе	2		2	Падрыхтоўка і праверка электроннай прэзентацый
Разам ...	40	24	18	

5.2. Асноўная літаратура

1. Маслак, Е. Н. Музейный менеджмент [Электронный ресурс]: учебное пособие : [16+] / Е. Н. Маслак ; Южный федеральный университет. – Ростов-на-Дону ; Таганрог : Южный федеральный университет, 2020. – 104 с. – Режим доступа: <https://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=612233>.
2. Сафонов, А. А. Музейное дело и охрана памятников : учебник и практикум для вузов / А. А. Сафонов, М. А. Сафонова. – Москва : Юрайт, 2022. - 330, [1] с.
3. Соколова, Марина Валентиновна. Музейная педагогика : учебное пособие для вузов / М. В. Соколова. - 2-е изд., перераб. и доп. – Москва : Юрайт, 2020. – 151 с.
4. Шляхтина, Л. М. Основы музейного дела: теория и практика : учебное пособие / Л. М. Шляхтина. – 7-е, стер. – Санкт-Петербург : Планета музыки, 2021. – 248 с.

5.3. Дадатковая

1. Ананьев, В. Г. История зарубежной музеологии: Идеи, люди, институты / В. Г. Ананьев. – М.: Памятники мыслей, 2018. – 392 с.
2. Гедзімін, Л. А. Руска-беларускі слоўнік музейнай тэрміналогіі / Л. А. Гедзімін ; БДУ, Філалагічны фак., Каф. гісторыі беларускай мовы. – Мінск : БДУ, 2017. – 37 с.
3. Ключевые понятия музеологии: [перевод / составители: André Desvallées и François Mairesse]. - Москва : ИКОМ России, 2012. - 101 с.
4. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры: [прыняты Палатай прадстаўнікоў 24 чэрвеня 2016 г.: адобраны Саветам Рэспублікі 30 чэрвеня 2016 г.]: уступае ў сілу з 3 лютага 2017 года. - Мінск : Нацыянальны цэнтр прававой інфармацыі Рэспублікі Беларусь, 2016. - 270, [1] с.
5. Лорд, Б. Менеджмент в музейном деле: учеб. пособие / Б. Лорд, Г. Д. Лорд; пер. с англ. Э. Н. Гусинского, Ю. И. Турчаниновой; под ред. А. Б. Голубовского. – М.: Изд.-книготорговый дом "Логос", 2002. – 254 с.
6. Музеи как центры образования в XXI веке: практическое пособие / [концепция сборника, подбор материалов и составление текстов: К. Янеке, А. Сташкевич. - [Б. м. : б. и.], 2013. - 180 с.
7. Музейное дело в России / под ред. М. Е. Каулен (А.отв. ред.); И. М. Коссовой, А. А. Сундиевой. – М.: Издательство «ВК», 2005, 2-е изд. – 614 с.
8. Основы музееведения: учеб. пособие / отв. ред. Э. А. Шулепова. – М.: Едиториал УРСС, 2005. – 504 с.
9. Сапанжа, О.С. Основы музейной коммуникации / О. С. Сапанжа; Мин-во образования и науки РФ, РГПУ им. А. И. Герцена, Федеральное агентство по культуре и кинематографии, ФГУК «Государственный Русский музей», РЦМПидТ. – Санкт-Петербург: ГРМ, 2007. – 115 с.
10. Словарь актуальных музейных терминов // Музей. – 2009. - №9. –С. 47-68.
11. Сотникова, С. И. Музеология: пособие для вузов / С. И. Сотникова. – М.: Дрофа, 2004. – 192 с.

12. Столяров, Б. А. Музейная педагогика. История, теория, практика: учебн. пособие / Б. А. Столяров. – М.: Высш. шк, 2004. – 216 с.
13. Юренева, Т. Ю. Музееведение : учебник / Т. Ю. Юренева. – Москва : Академический Проект, 2020. – 560 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ